

Møteinnkalling

I samsvar med møteplan holdes det møte i fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

25.10.2022, kl. 09:00, i Styreverrommet, Harald Hårfagres gt. 1.

Innkalling er sendt til:

Camilla Brautaset, Ole Thomassen Hjortland, Svein Ivar Angell, Hans Marius Hansteen, Tove Ingebjørg Fjell, Laura Saetveit Miles, Eirik Hovden, Kjersti Bale, Pernille Reitan Jensen, Linnea Reitan Jensen, Morten Mellesdal Petterteig, Oda Kristine Westad, Siver Johan Myksvoll-Rannestad

Saksliste og sakspapirer følger vedlagt.

Eventuelle forfall bes meldt snarest til varamedlem og sekretariatet, tlf. 55582060, ev. per e-post til unni.utvik@uib.no eller kim.hommen@uib.no.

Bergen, 25.10.2022

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Saksliste

Styresak	Saker til behandling	U.off.
RS 16/22	Protokoll fra møte 14.09.22 - Forsknings- og forskerutdanningsutvalget	
RS 17/22	Protokoll fra møte 05.10.22 - Studiestyret	
RS 18/22	Godkjente doktorgradsdisputaser ved Det humanistiske fakultet	
RS 19/22	Referat fra møte 21.10.22 - Informasjons- og drøftingsutvalget <i>ETTERSENDES</i>	
S 55/22	Regnskap per september 2022	
S 56/22	Opptakstall 2022	
S 57/22	Dimensjonering av opptaksrammer, studieåret 2023-2024	
S 58/22	Evaluering av Middelalderklyngen	
S 59/22	Opprykk til professor - oppnevning til sakkyndig komité	
S 60/22	Endring i veileder for bedømmelse av søknad til professorat og søknader om opprykk til professor	
S 61/22	Vurdering av endring av stilling som lektor i praktisk informasjonsarbeid ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier	X
S 62/22	Tilsetting som førsteamanuensis i teoretisk filosofi ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudium	X
S 63/22	Tilsetting som førsteamanuensis i praktisk filosofi ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudium	X
S 64/22	Søknad om opprykk til professor	X
S 65/22	Formidlingsprisen 2022 <i>ETTERSENDES</i>	X
S 66/22	Orientering om behandling av ph.d.-avhandling <i>ETTERSENDES</i>	X

UNIVERSITETET I BERGEN

PROTOKOLL

Forsknings- og forskerutdanningsutvalget (FFU)

14.9.2022 kl. 12:15-14

Til stede:

Ole Hjortland (leder), Kyrre Kverndokk (AHKR), Laura Sætveit Miles (IF), Pär Sandin (LLE), Espen Gamlund (vara FOF), Jan Reinert Karlsen (SVT/SKOK), Elisabeth Schøyen Jensen (B), Chris F. Langøen (D)

Forfall: Hallvard Fossheim (FOF), Julia Christine Marinaccio (B), Jostein Gundersen (observatør KMD)

Fra administrasjon: Inger Marie Hatløy, Kirsten Moen

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Protokoll fra FFU 04.05.2022 (tidligere godkjent)

III. Saker: forskerutdanning

Presentasjon av kurstilbud ved UB (PHDOF903), førstebibliotekar Michael Grote

PS 07/22 Redesign av opplæringsdelen – obligatoriske krav

Vedtak: *saken ble trukket etter drøfting. Prodekan kommer tilbake med ny sak om redesign på et senere møte.*

PS 08/22 Rutiner ved gjennomføring av prøveforelesning og disputas

Vedtak:

Programstyret godkjenner den nye rutinen for prøveforelesning og disputas med endringsforslagene som kom frem i møtet.

IV. Orienteringer: forskerutdanning

V. Saker: forskning

FU 06/22 Drøftingssak: Informasjon om opplæringstiltak i forskningsetikk for vitenskapelig ansatte (utenom ph.d.-kandidater) ved enhetene - prosjektet "Styrket forskningsetisk innsats på UiB"

VI. Orienteringer: forskning

a. Pris for unge forskertalenter innen humaniora - nominasjonsfrist 15.9.2022

b. Ny HF-strategi

c. Status og tildelinger Forskningsrådet

Status ERC

- e. Saker fra møte i Innovasjonsutvalget den [6. og 7. september](#) (se samledokument)
- f. Saker til møte i det sentrale Forskningsutvalget [11.mai](#), [23.juni](#) og [31.august](#) (se samledokument)
- g. Nytt veikart for forskningsinfrastruktur - innspill fra Det humanistiske fakultet

Saker meldt under Eventuelt

- Driftsmidler knyttet til rekrutteringsstillinger
- Tilgang til BOA- søknader og søknadsstatistikk

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fungerende seksjonssjef
Seksjon for studier og forskerutdanning

Kirsten Moen
seksjonssjef
Seksjon for forskning og formidling

UNIVERSITETET I BERGEN

Protokoll

Studierstyret ved Det humanistiske fakultet

Tidspunkt: 05.10.22, kl. 12.15-15.00.

Sted: Harald Hårfagresgate 1, styrerrommet 1 etasje.

Til stede:

Svein Ivar Angell, Benedicte Mosby Irgens (IF), Heming Gujord (LLE)), Sissel Undheim (AHKR), Jesse Tomalty (FOF), Pål Steiner, Universitetsbiblioteket, HSU v/Sigurd Meklenborg-Salvesen og Siver Rannestad.

Forfall:

Kari Jegerstedt (SKOK)

Fra administrasjonen:

Julie Alver Tønsaker, Inger Marie Hatløy, , Ellen Vikersveen, Hanne Svanholm Misje, Ingrid Galtung og Rebekka Nistad.

Observatører: Linea Reitan Jensen og Jacob Hoffmann

I [Godkjenning av innkalling og sakliste](#)

Godkjent med disse merknadene: sak 33 og 35 blir behandlet som vedtakssaker og sak 37 blir behandlet som en drøftingssak. En sak ble meldt under eventuelt, og blir behandlet som sak 39.

II [Godkjenning av protokoll fra møtet den 11.05.2022.](#)

Godkjent.

III **Vedtaksak**

SAK 27/22 Rapport fra ekstern fagfelle – bachelorprogrammet i japansk

Vedtak: Studierstyret tar rapporten til etterretning.

IV Orienteringssaker

SAK 28/22 Programleiiing for lektorutdanninga og mandat for Lektorutdanningsutvalet for HF (LUHF)

Svein Ivar Angell orienterte om endringene i programleiiing og mandat for Lektorutdanningsutvalget. Studiestyret tar saken til orientering.

SAK 29/22 Bachelorprogrammet i retorikk – anbefalt nedlagt

Studiestyret tar saken til orientering.

SAK 30/22 Oppretting av masterprogram i japansk

Benedicte Irgens orienterte om bakgrunn og innhold i søknaden. Studiestyret tar saken til orientering.

SAK 31/22 Rapport om bachelor- og masterseremoniene 2022

Studiestyret tar saken til orientering.

SAK 32/22 Dimensjonering av opptaksrammer 2023

Studiestyret tar opptaksrammene til etterretning.

SAK 33/22 UiB FRAMtid – undervisningsorganisering ved AHKR

Vedtak: Studiestyret tek endringane som er føreslått av AHKR til etterretning, med dei merknadane som kom fram i møtet.

- HIS309 del av masterprogrammet i japansk – AHKR må avklare om endringar på historie har konsekvensar for det nye masterprogrammet i japansk.
- Studiestyret saknar eit tydelegare studentperspektiv i den vedlagde dokumentasjonen
- Studiestyret meiner omleggingane på historie er ambisiøse og at dei kan peika ut ein måte mange studietilbod på fakultetet kan utvikla seg for å sikra dei at dei tilsette får meir samanhengande til forskning. Endringane må på same tid verta følgd av eit ordskifte og ein refleksjon om kva denne type endringar impliserer for det faglege innhaldet i studieprogramma.

SAK 34/22 Evaluering av studiestart og mentorordningen ved HF høsten 2022

Studiestyret tar rapporten til orientering. Studiestyret ønsker at rolleavklaring mellom mentor- og fadderordning bli klarere. Fra instituttene er det ønske om mer informasjon om innholdet i mentoropplegget.

SAK 35/22 Spurveugleprisen 2022 – oppnevning av komité

Vedtak: Studiestyret oppnevner følgende komite for Spurveugleprisen: Jesse Tomalty (FOF), leder, Benedicte Irgens (IF) og Siver Rannestad (HSU).

SAK 36/22 SHoT 2022 Studentenes helse og trivselsundersøkelse

Svein Ivar Angell presenterte funnene i undersøkelsen for fakultetet. Det er særlig viktig at fakultet styrker studentenes trivsel ved HF.

Tiltak: Legge til rette for økt studentaktivitet, frivillighet og arbeid i fagutvalg. Studentene trenger mer veiledning og tilrettelegging for å fungere sosialt. Tiltak kan være å organisere studenten i seminargrupper der de får oppgaver og aktiviteter de skal gjennomføre. Dette kan være enkle grep som programstyrene bør ta ansvar for.

Studentene vurderer sin egen psykiske helse som dårlig, her kan tiltak som skaper økt aktivitet bidra positivt til endring. Konkrete tiltak kan være å organisere møter som tar opp ulike temaer med inviterte forskere, tema kan være t.d. seksuell trakassering.

Styrke studentens fysiske læringsmiljø, skaper gode møteplasser på campus, lesesaler, pauserom og areal for aktiviteter. Fakultetet må formidle at studenten kan benytte ulike areal på Humaniora biblioteket.

SAK 37/22 Drøftingssak: Krav til progresjon ved overgang til masterdelen i de 5-årige lektorprogrammene

Ved opptak til masterdelen har det ved høstens opptak blitt klart at studentene ikke har fått informasjon om at de må ha fullført obligatorisk og valgfrie studiepoeng tilsvarende 180 studiepoeng. Studentene som tar til på masterdelen med betinget opptak vil utfra et faglig synspunkt få en for store arbeidsbelastning til at dette kan anbefales. Fakultet må gjennomgå studieplanen for lektorprogrammene, slik at dette kommer frem.

Sak 38/22 Undervisningsforum (munnleg v/visedekan)

Visedekanan ønsker å videreføre undervisningsforum for undervisere ved HF som et digitalt tilbud. Forslag til program blir utarbeidet av visedekanan.

Sak 39/22 Informasjon om kurs i digital kildekritikk ved UB.

Pål Steiner fra UB informerte om Digi101 som er del av UiBs emnepakke i digitale ferdigheter (DIGI). Kurset er utviklet av Universitetsbiblioteket i samarbeid med Institutt for filosofi og førstesemesterstudier. Det anbefales at kurset blir aktivt bruk i undervisningen.

Bergen, 11.10.22.

Svein Ivar Angell
visedekan

Inger Marie Hatløy
fungerende studiesjef

Arkivsaksnr.: 2022/1144 Dokumentdato: 10.08.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Referatsak: 18/22 Møtedato: 25.10.2022

Godkjente doktorgradsdisputaser ved Det humanistiske fakultet

Følgende kandidater har fått godkjent sine doktorgradsdisputaser siden forrige rapport til fakultetsstyret (06.09.2022):

2018/8685 Ph.d.-graden – Hannah Maria Leontine Ackermans – Fagområde: digital kultur

Avhandlingstittel: «The (Inter)Faces of Electronic Literature. Scholarly Experiments that Built a DH Field»

- Opptaksdato: 17.09.2018
- Disputasdato: 26.08.2022
- Hovedveileder: professor Scott Rettberg, Universitetet i Bergen
- Biveileder: førsteamanuensis Inge van de Ven, Universitetet i Tilburg, Nederland

2018/11322 Ph.d.-graden – Jalaludeen Ibrahim – Fagområde: engelsk lingvistik

Avhandlingstittel: «The Quotative System of Nigerian English»

- Opptaksdato: 27.11.2018
- Disputasdato: 05.09.2022
- Hovedveileder: professor Dagmar Haumann, Universitetet i Bergen
- Biveileder: professor Kevin McCafferty, Universitetet i Bergen

2017/4379 Ph.d.-graden - Wassim Rustom – Fagområde: engelsk litteratur

Avhandlingstittel: «Towards a Literary Poetics of Use: Romantic, Aesthetic, Modernist»

- Opptaksdato: 01.08.2017
- Disputasdato: 09.09.2022
- Hovedveileder: professor Randi Synnøve Koppen, Universitetet i Bergen
- Biveileder: professor Erik Tønning, Universitetet i Bergen

2017/3391 Ph.d.-graden - Sindre Olaussen Søderstrøm – Fagområde: filosofi

Avhandlingstittel: «Inference and Logical Implications»

- Opptaksdato: 01.03.2017
- Disputasdato: 30.09.2022
- Hovedveileder: professor Ole Thomassen Hjortland, Universitetet i Bergen
- Biveileder: førstelektor Pål Fjeldvig Antonsen, Universitetet i Oslo

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

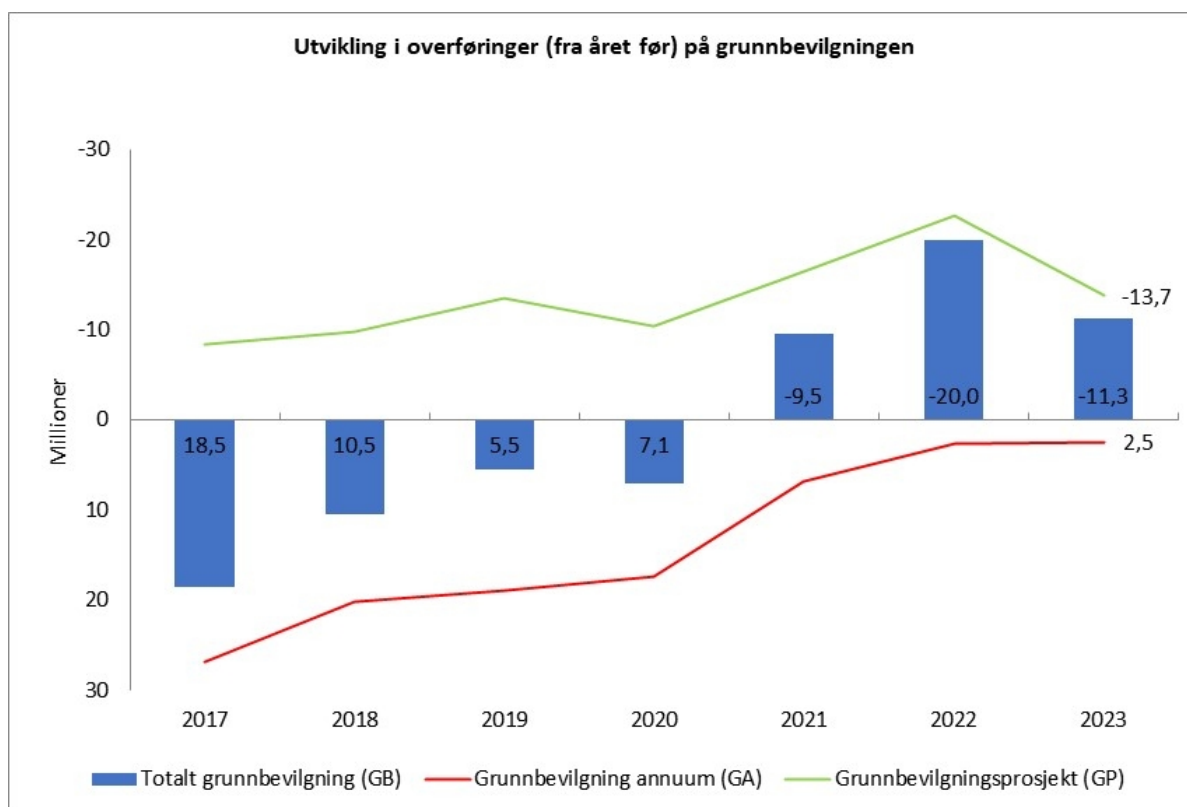
Regnskap per september 2022

Vedlegg:

- Økonomirapport Det humanistiske fakultet etter september 2022
- Vedlegg til økonomirapport etter september 2022

Kommentarer til regnskapsrapporten:

Det er ikke store endringer siden forrige rapportering. Regnskapsrapporten viser positive avvik på drift på grunnbevilgningen (GB). Mye skyldes forsinkelser og midlertidige avvik. Vi ligger på etterskudd i tilsetning av nye rekrutteringsstillinger. Vi ligger nå kun ca. 3 mill. kroner bak budsjett på bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA).

Forslag til vedtak:
Fakultetsstyret tar s

aken til orientering.
Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Økonomirapport for Det humanistiske fakultet etter september 2022

Sentrale forkortelser:

GA = Grunnbevilgning annuum (Rammetilskudd fra Kunnskapsdepartementet, fordelt videre fra UiB til HF. Basis og resultatmidler fra åpen og lukket ramme)

GP = Grunnbevilgningsprosjekter (Øremerkede UiB prosjekter)

GB = Grunnbevilgning. Summen av GA og GP

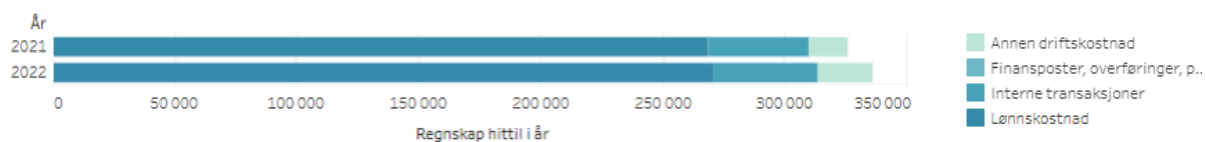
1. Status fakultetet totalt

TABELL 1: STATUS FAKULTETET TOTALT. TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i %
Inntekter	-461 169	-341 639	-336 013	-1,6%
Kostnader	474 453	361 185	336 171	6,9%
Sum totalt	13 284	19 547	158	

Etter september har vi 25 mill. kroner lavere kostnader enn budsjettet. Dette kan deles i lavere aktivitet på BOA med 3 mill. kroner og lavere kostnader på GB med 22 mill. kroner. De største avvikene på GB er midlertidige og skyldes forsinkelser, samt at vi er forsinket i tilsetting av nye rekrutteringsstillinger i 2022.

FIGUR 1 UTVIKLING KOSTNADER TOTALT. TALL I 1000 KR.

Figur 1 viser utvikling i kostnader fordelt etter kontoklasse. Annen driftskostnad vil være høyere i år, siden pandemien er over. Lønn og interne transaksjoner vil normalt være litt høyere på grunn av normal lønnsvekst.

2. Status grunnbevilgningen (GB)

2.1. Status i forhold til budsjett

TABELL 2: STATUS GRUNNBEVILGNINGEN (GB). TALL I 1000 KR.

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i %
Inntekter	Salgs- og driftsinntekt	-369 169	-272 025	-269 457	-0,9%
	Sum	-369 169	-272 025	-269 457	-0,9%
Kostnader	Lønnskostnad	335 304	238 780	235 529	1,4%
	Annen driftskostnad	41 781	28 919	12 754	55,9%
	Interne transaksjoner	5 368	23 873	21 332	10,6%
	Sum	382 453	291 572	269 614	7,5%
Sum		13 284	19 547	158	
Resultat	Overføring fra i fjor	-19 964	-19 916	-19 964	
	Overføring til neste periode	6 680	369	19 806	
	Sum	-13 284	-19 547	-158	
Sum		-13 284	-19 547	-158	
Sum totalt		0	0	0	

Tabell 2 viser budsjett, regnskap og avvik i prosent for GB per september. Vi har et negativt inntektsavvik på -0,9 % (2,6 mill. kroner) og et positivt kostnadsavvik som utgjør 7,5 % (11,2 mill. kroner).

Inntekter

UiB sentralt har trukket inn midler på rekrutteringsprosjektet fordi vi ikke fyller rekrutteringsstillingene våre. Dette gir et negativt avvik på 4,5 mill. kroner, som må sees i sammenheng med lavere lønnskostnader og husleie og administrasjonskostnader på rekrutteringsprosjektet.

Øvrig avvik kan deles i høyere instituttinntekter og mindre kjøp av utstyr enn budsjettet hittil

Lønnskostnader

Avvik på lønn utgjør samlet sett 1,4 % på grunnbevilgningen.

På Rekrutteringsstillinger finner vi et positivt avvik på 6.5 mill. kroner som skyldes forsinkede tilsetninger og høyere refusjoner enn budsjettet. Disse avvikene vil korrigeres med lavere inntekter til Rekrutteringsprosjektet, siden vi ikke når måltallet i år.

På annuum finner vi negativt avvik på 3.2 mill. kroner. På fakultetsnivå har vi 1,2 mill. kroner lavere refusjoner enn budsjettet. I tillegg finner vi et avvik på 0,8 mill. kroner som gjelder en feilkorreksjon som er rettet opp. Resten av avvikene på annuum utgjør 1,2 mill. kroner og ligger på instituttnivå. Her ligger det en del feilføringer som skal rettes opp.

Det er lagt inn 3,1 mill. kroner i avsetning for lønnsoppgjøret som bidrar til at avvikene som tidligere var knyttet til dette blir mindre. Nøyaktige beløp blir ført når lønnsoppgjøret er klart, mest sannsynlig i desember.

Andre driftskostnader og interne transaksjoner

Under andre driftskostnader finner vi typisk kostnader for driftstilskudd, reiser, konferanser, møter, rettighetslisenser, inventar, datamaskiner osv. Interne transaksjoner inneholder kostnader og inntekter som oppstår og fordeles internt på UiB. Typiske interne transaksjoner gjelder husleie, BOA-påvirkning, flytting av lønnskostnader, betaling for tjenester fra andre avdelinger ved UiB osv.

Etter september finner vi et samlet positivt avvik på 18,7 mill. kroner under andre driftskostnader (55,9 %) og interne transaksjoner (10,6 %).

Vi ligger fremdeles på etterskudd med driftstilskuddene til Det norske studiesenteret i York. Dette gir et midlertidig positivt avvik på 6,8 mill. kroner.

Rekrutteringsstillinger har et positivt avvik på 3,9 mill. kroner. 1,6 mill. kroner skyldes lavere fellesbidrag og internhusleie på grunn av færre rekrutteringsstillinger enn budsjettert per september. 2,3 mill. kroner av avviket gjelder personlige driftsmidler som vi har periodisert flatt gjennom hele året.

Vitenskapshistorisk forskning skal avsluttes i år og vi venter på en stor trykkeriregning. Dette gir et midlertidig positivt avvik på 1,4 mill. kroner.

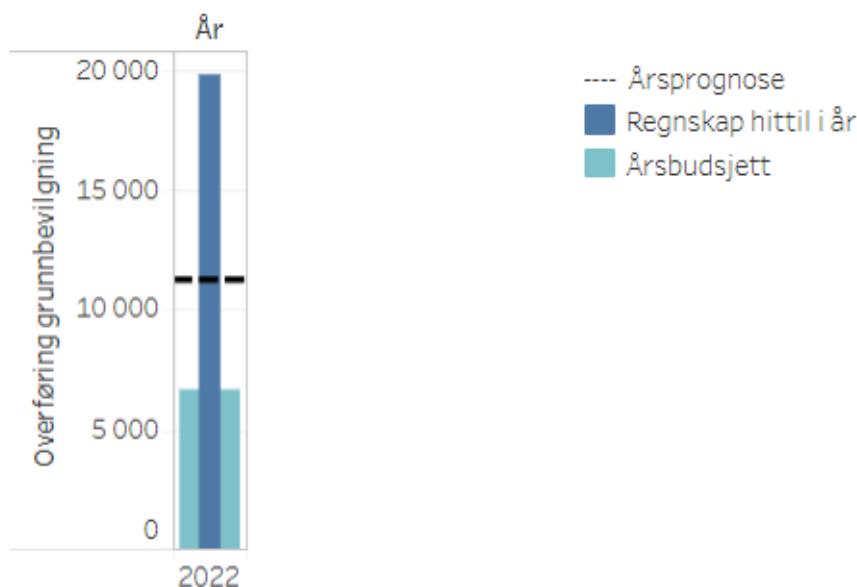
Sentral egenfinansiering har et positivt avvik på 1,5 mill. kroner. Vi har ingen indikasjon på at dette vil bli brukt i år og har derfor lagt det til i prognosen for overføringer.

Resten av avviket fordeler seg på flere prosjekter.

Det er et overforbruk på BOA-prosjekter som belastes grunnbevilgningen med 1,6 mill. kr per september. Dette ligger på enhetene som eier disse prosjektene.

2.2. Prognose på overføring til neste år

FIGUR 2 OVERFØRING PÅ GRUNNBEVILGNINGEN (GB). TALL I 1 000 KR.

Figur 2 viser budsjett og prognose for overføring til 2023. For å se utviklingen over tid henviser vi til figuren i saksfremlegget. Prognosen for overføring bygger på overføring fra i fjor pluss prognose for

årsresultat. Prognosen for overføring til 2023 utgjør 8,7 mill. kroner. Dette består av en negativ saldo på GA med 7 mill. kroner og en positiv saldo på GP med 18,3 mill. kroner.

TABELL 3 OVERFØRINGER PÅ GB TIL 2023, ETTER PROSJEKTNIVÅ. TALL I MILL. KRONER

Fin.kilde spes.	Prosjektnivå	Budsjett	Prognose	Saldering	Overført fra 2022
GA	Annuum	-2,9	-1,0	4,5	-3,5
	EVU	2,7	2,1		-2,1
	Exphil	-10,8	-8,0		8,0
Sum GA		-10,9	-7,0	4,5	2,5
GP	Rek.stillinger	3,0	4,5	-4,5	0,0
	Studiesentre	5,9	4,9		-4,9
	Sentral egenfinansiering	5,5	8,2		-8,2
	Andre GP	3,2	0,7		-0,7
Sum GP		17,6	18,3	-4,5	-13,7
SUM GB		6,7	11,3	0,0	-11,3

Tabell 3 viser budsjett og prognose på overføring til neste år, fordelt etter prosjektnivå. Kolonnen «Overført fra 2022» viser hva saldoen vil være i 2023 etter saldering av Rekrutteringsstillinger.

Vi regner med at de fleste avvikene vil bli hentet inn i løpet av året. På Ex.phil får vi flere kurs enn først antatt, noe som bidrar til at årsunderskuddet blir mindre. Lavere forbruk av driftsmidler på Rekrutteringsprosjektet bidrar til at vi forventer økte overføringer. Beholdningen på sentral egenfinansiering ser også ut til å øke.

Det er viktig å være klar over at den negative saldoen på GA nå stort sett gjelder Ex.phil, og at nedbetaling av denne saldoen vil skje innenfor Ex.phil-prosjektet.

De største usikkerhetene i prognosen er knyttet til konsekvenser av økte energikostnader.

Driftstilskuddene på vegne av Det norske studiesenteret i Storbritannia vil bli utbetalt i oktober og desember. Behovet for driftstilskudd er høyere i år, og vi vil overføre om lag 1 mill. kroner mer enn budsjettet. Dette vil bidra til at overføringene bygges ned.

Vi har ingen indikasjon på bruk av sentral egenfinansiering i år og legger til grunn at beholdningen vil øke.

3. Status bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

TABELL 4 STATUS INNTEKTER BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i %
NFR	-41 000	-30 247	-31 115	2,9%
EU	-20 000	-15 431	-12 193	-21,0%
Andre	-31 000	-23 936	-23 248	-2,9%
Sum totalt	-92 000	-69 613	-66 556	-4,4%

Tabell 4 viser et samlet avvik på 4,4 % (3 mill. kroner) på BOA.

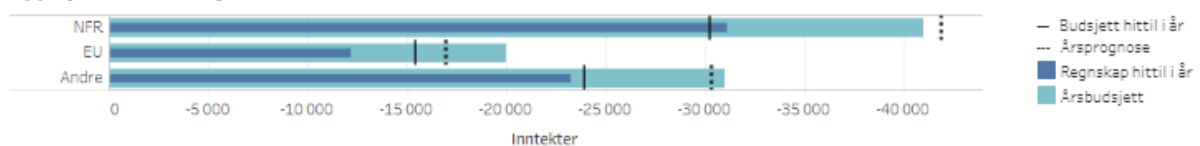
Det største avviket ligger på EU med til sammen 3,2 mill. kroner. Vi finner 4,5 mill. kroner i forsinket drift og 1,3 mill. kroner høyere lønn enn budsjettet. Vi finner også et samlet overforbruk på 0,9 mill. kroner som er med på å redusere aktiviteten.

På Andre finner vi 0,7 mill. kroner i avvik. Vi har 0,6 mill. kroner høyere lønn og nettobidrag, og 1,3 mill. kroner mindre drift enn budsjettet.

På NFR har vi et avvik på 0,5 mill. kroner etter august. Vi ligger litt etter på frikjøp, mens reisekostnadene er betydelig høyere enn budsjettet. Vi finner også her et samlet overforbruk på 0,6 mill. kroner som reduserer aktiviteten.

Nettobidrag er betaling for tjenester mellom BOA-prosjekter og grunnbevilgningen, og består av lønn og indirekte kostnader for allerede ansatt personale (dvs. vanligvis frikjøp av arbeidsinnsats for personer i faste vitenskapelige stillinger). I tillegg til andre poster, for eksempel leiestedskostnader, investeringer og eventuelt overforbruk på prosjektene.

FIGUR 3: INNTEKTER BOA

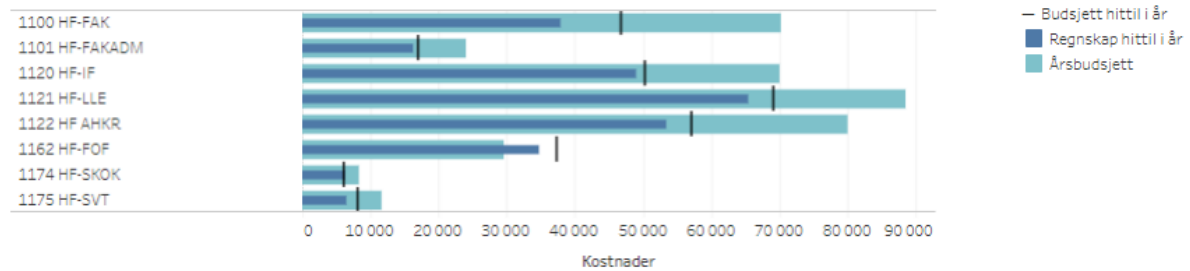

Figur 3 viser inntekter per september, og hvordan vi har satt prognosene i tråd med avvikene hittil i år. Vi regner med en samlet BOA-aktivitet på 89,1 mill. kroner i 2022. Dette er 2,9 mill. kroner lavere enn budsjettet, men 10,7 mill. kroner høyere enn i fjor

Vedlegg til økonomirapport, etter september 2022

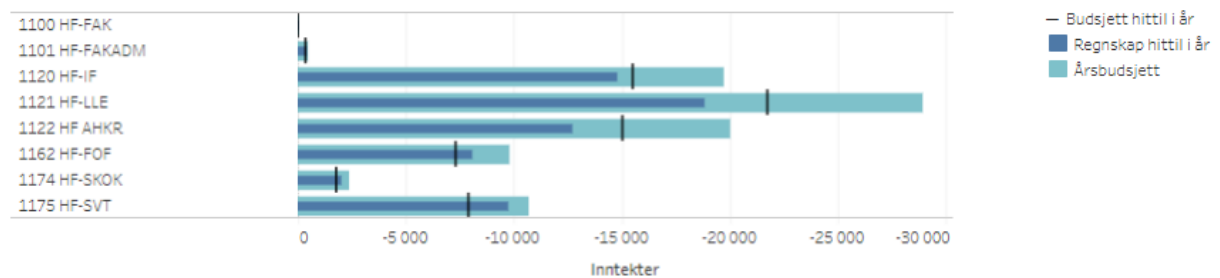
1. Status ved instituttene

FIGUR 4 KOSTNADER PER INSTITUTT GRUNNBEVILGNINGEN (GB). TALL I 1000 KR.

Figur 4 viser at vi stort sett ligger innenfor budsjett per sted på GB. Fastlønn ligger også inne i tallene her. Vi regner med at økonomien på institutt og sentre samlet sett går i balanse i år.

FIGUR 5 INNTEKTER PER INSTITUTT BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

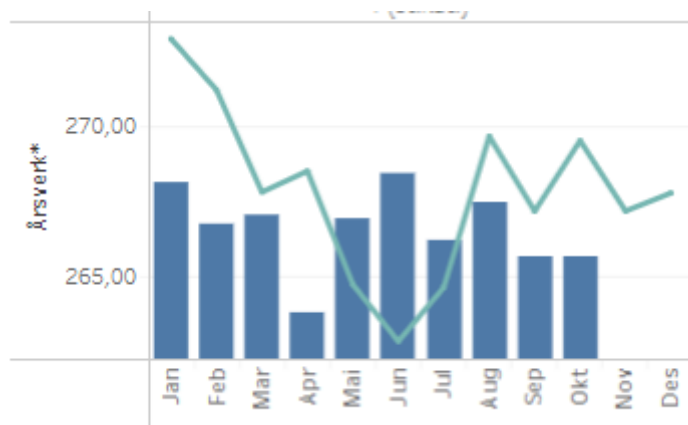

Figur 5 viser BOA-budsjett og regnskap per enhet. FOF, SKOK og SVT ligger på og foran budsjett, mens resten ligger bak.

2. Årsverk per måned i 2022

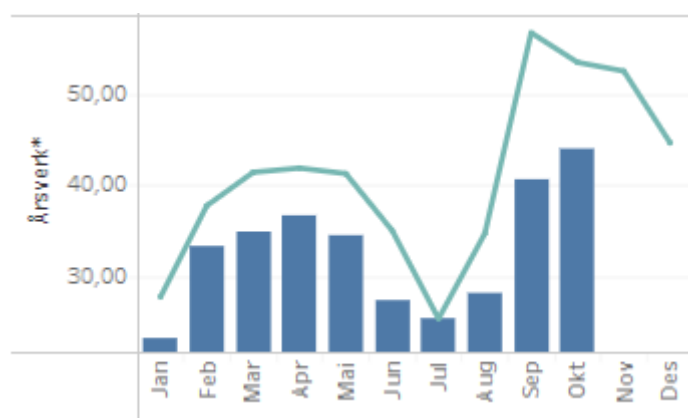
Årsverkstallene som er hentet ut fra rapporteringsløsningen vår, tableau, viser punktårsverk den første i måneden, og er ikke korrigert for fravær eller kortere permisjoner.

FIGUR 6: FASTE STILLINGER PÅ GRUNNBEVILGNINGEN

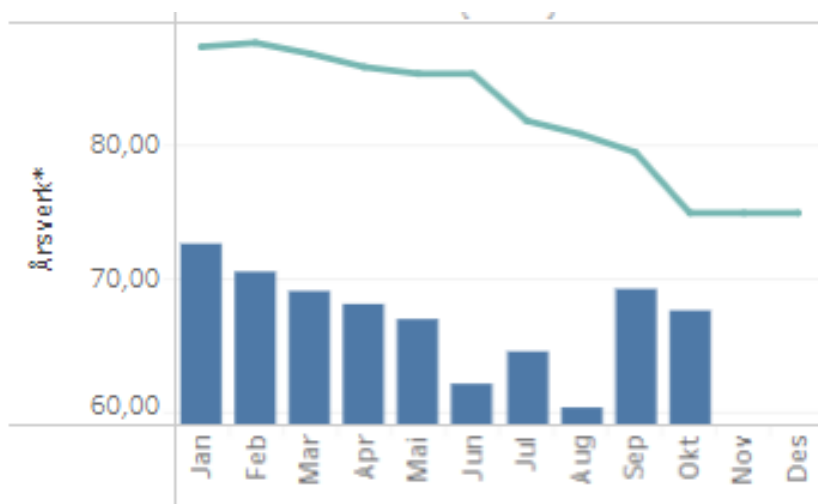
I september hadde vi 265,69 faste årsverk på grunnbevilgningen. Hittil i år ligger vi litt lavere enn i fjor.

FIGUR 7: MIDLERTIDIGE STILLINGER PÅ GRUNNBEVILGNINGEN UTEN REKRUTTERINGSSTILLINGER

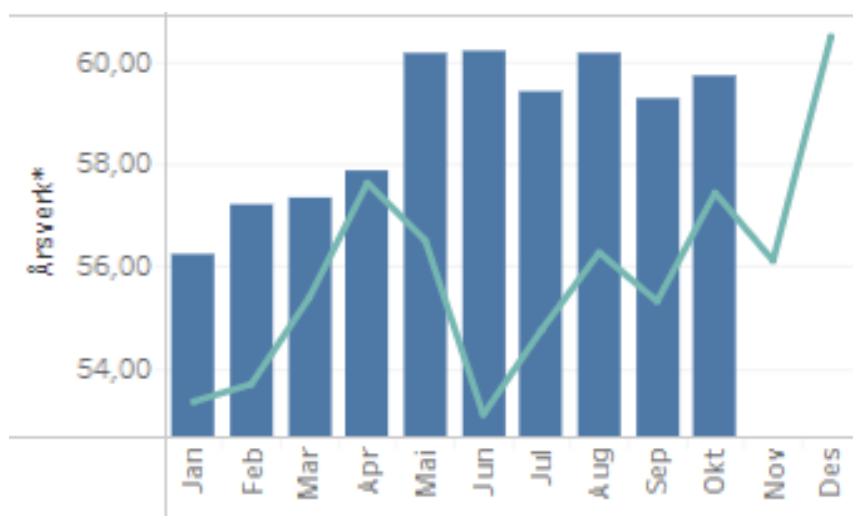
Figur 7 viser 40,69 midlertidige årsverk per september. Av disse er 15,8 midlertidige, 14,63 vikarer og 10,26 åremålsansatte. Vi ser av figuren at nivået på midlertidige er betydelig lavere enn i 2021

FIGUR 8: REKRUTTERINGSSTILLINGER PÅ GRUNNBEVILGNINGEN

Per september hadde vi 69,21 årsverk knyttet til rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen. Til sammenligning lå vi på hele 79,33 på samme tid i fjor. Det rapporteres om forsinkelser i tilsetting av rekrutteringsstillinger, og at vi ikke når måltallet for 2022.

FIGUR 9: ÅRSVERK BOA

Per september hadde vi 59,29 årsverk på BOA. Dette er 3,97 årsverk høyere enn til samme tid i fjor, og i tråd med at budsjettet for i år også er høyere.

Arkivsaksnr.:
2022/12915

Dokumentdato:
29.08.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
56/22

Møtedato:
25.10.2022

Opptakstall 2022

Innledning

Saken presenterer tall for studentopptaket studieåret 2022/2023. Dette inkluderer opptak til grunnstudier (årsstudier, bachelor, lektorutdanning) og opptak til toårig master.

Noen tendenser i 2022

Fakultetet har i all hovedsak en nedgang i antall opptatte studenter i 2022, sammenlignet med tidligere år. Nedgangen er størst på årsstudium og bachelorprogram.

Lektorutdanningen har samlet sett en økning i 2022. Det er likevel stor variasjon mellom de ulike programmene/studieretningene. Lektor i engelsk, historie og religionsvitenskap øker i 2022, mens øvrige lektorprogram ligger stabilt eller har en nedgang.

På toårig master er tallene relativt stabile. Det er en liten nedgang i 2022 sammenlignet med 2021, men over de siste fire årene er tallene stabile med en svak økning.

Grunnstudier

Tabell 1: Opptak til grunnstudier 2019-2022, overordnede kategorier

Studietyper	Møtt 2019	Møtt 2020	Møtt 2021	Møtt 2022	Studieplasser
Årsstudier	331	423	379	227	218
Bachelor	736	799	749	580	697
Lektorprogram	138	162	126	139	134
Totalt	1205	1384	1254	946	1049

HF gir tilbud til alle kvalifiserte søkere på de fleste studieprogrammene, med unntak av noen som blir stående med venteliste.

Studieprogram med venteliste i 2022:

- Bachelor i japansk
- Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold
- Lektor med master i engelsk
- Lektor med master i historie

Vedlagt **tabell 2** viser detaljerte opptakstall på programnivå for grunnstudier høsten 2022. Oversikten viser endringsprosent sammenlignet med forrige opptak (2021) og med 2019.

Sammenligningen med 2019 er tatt med for å sammenligne med et «normalt år» (før-pandemi).

Toårige masterprogram

UiB gjennomfører to internasjonale opptak og ett nordisk/norsk opptak til toårig master.

Tabell 3 under viser samlede opptakstall, inkludert tall for de to internasjonale opptakene. Se også vedlagt **tabell 4** for mer detaljer om endringene.

Tabell 3: Møttall for toårige masterprogram 2019-2022

Studieprogram	Studieplasser				Møtt			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Total	214	185	200	185	184	199	214	205
Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i engelsk	10	10	10	10	11	8	16	7
Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i norsk	10	10	10	10	15	14	14	14
Masterprogram i allmenn litteraturvitenskap	15	11	10	10	7	14	10	8
Masterprogram i arkeologi	12	10	10	10	13	17	17	15
Master i bærekraft: Globale samfunnsutfordringer			10	10			8	12
Master i bærekraft: Klimaendringer og energiomstilling			5	5			3	8
Master i bærekraft: Marin bærekraft			5	5			6	6
Masterprogram i digital kultur	9	9	9	9	6	3	20	18
Masterprogram i engelsk	20	18	16	15	16	16	17	14
Masterprogram i filosofi	15	12	11	11	5	14	16	10
Masterprogram i fransk	5	5	4	3	4	4	1	2
Masterprogram i gresk	2	2	2	2	0	1	1	0
Masterprogram i historie	30	30	30	30	40	38	30	33
Masterprogram i italiensk	3		4		6		7	
Masterprogram i kinesisk				5				6
Masterprogram i kulturvitenskap	8	5	5	4	1	5	4	6
Masterprogram i kunsthistorie	12	11	10	8	9	9	9	8
Masterprogram i latin	2	2	2	2	1	0	1	0
Masterprogram i lingvistikk	8	5	5	5	5	7	8	10
Masterprogram i nordisk språk og litteratur	15	13	12	8	18	12	5	8
Masterprogram i norrøn filologi	5	2	2	2	2	3	2	1
Masterprogram i religionsvitenskap	10	9	8	7	11	8	8	6
Masterprogram i russisk	5	5	4	3	3	3	1	2
Masterprogram i spansk og latinamerikastudier	10	8	8	4	2	12	5	7
Masterprogram i teatervitenskap	5	5	5	4	4	5	3	1
Masterprogram i tysk	3	3	3	3	3	6	3	3

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar saken til orientering

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Tabell 2: Grunnstudier 2019-2022
- 2 Tabell 4: Toårig master 2019-2022

Tabell 2: Oversikt grunnstudier 2019-2022

Studieprogram	Studieplasser				Førsteprioritetssøkere				Møtt				Endringer			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	Endring fra 2021	Endring fra 2019	Prosent endring 2021	Prosent endring 2019
Total	1 020	1 040	1 049	1 049	1 633	1 708	1 669	1 451	1 205	1 384	1 254	946	-308	-259	-25 %	-21 %
Arabisk, bachelor	15	15	15	15	38	49	34	35	16	28	22	17	-5	1	-23 %	6 %
Arkeologi, bachelor	40	40	40	40	72	74	81	78	58	74	76	57	-19	-1	-25 %	-2 %
Digital kultur, bachelor	55	55	55	55	58	59	74	58	84	85	89	63	-26	-21	-29 %	-25 %
Engelsk, bachelor	65	65	65	65	63	69	62	56	64	67	58	43	-15	-21	-26 %	-33 %
Filosofi, bachelor	40	40	40	40	57	45	50	40	54	46	42	37	-5	-17	-12 %	-31 %
Fransk, bachelor	10	10	10	10	19	16	13	13	13	10	9	8	-1	-5	-11 %	-38 %
Historie, bachelor	115	115	115	115	131	104	128	96	132	118	107	83	-24	-49	-22 %	-37 %
Italiensk, bachelor	10	10	10	10	8	11	11	15	4	11	11	9	-2	5	-18 %	125 %
Japansk, bachelor	30	30	30	30	83	83	80	74	36	46	40	36	-4	0	-10 %	0 %
Kinesisk, bachelor	20	20	20	20	34	31	42	16	24	37	31	15	-16	-9	-52 %	-38 %
Kjønnsstudier, bachelor	15	15	15	15	16	18	27	32	14	17	31	24	-7	10	-23 %	71 %
Klassisk filologi, bachelor	10	10	10	10	5	4	11	5	3	4	8	5	-3	2	-38 %	67 %
Kulturvitenskap, bachelor	20	20	20	20	19	40	24	26	23	31	28	22	-6	-1	-21 %	-4 %
Kunsthistorie, bachelor	35	35	35	35	32	51	46	39	25	33	35	31	-4	6	-11 %	24 %
Litteraturvitenskap, bachelor	45	45	45	45	50	51	51	50	35	38	40	40	0	5	0 %	14 %
Nordisk språk og litteratur, bachelor	30	30	30	30	22	18	14	9	19	18	13	5	-8	-14	-62 %	-74 %
Norrøn filologi, bachelor	5	5	5	5	5	9	4	8	6	5	4	3	-1	-3	-25 %	-50 %
Norsk som andrespråk, bachelor	10	10	10	10	17	17	7	10	10	10	3	5	2	-5	67 %	-50 %

Religionsvitenskap, bachelor	27	27	27	27	18	20	12	9	22	18	9	9	0	-13	0 %	-59 %
Retorikk, bachelor	15	15	15	15	14	11	8	20	12	10	10	13	3	1	30 %	8 %
Russisk, bachelor	15	15	15	15	20	17	19	20	21	16	17	9	-8	-12	-47 %	-57 %
Spansk språk og latinamerikastudier, bachelor	30	30	30	30	24	37	19	20	16	30	15	12	-3	-4	-20 %	-25 %
Språkvitenskap, bachelor	15	15	15	15	21	26	23	22	28	25	20	17	-3	-11	-15 %	-39 %
Teatervitenskap, bachelor	15	15	15	15	26	23	25	19	14	17	22	14	-8	0	-36 %	0 %
Tysk, bachelor	10	10	10	10	6	8	12	5	3	5	9	3	-6	0	-67 %	0 %
Lektor, 8.-13. trinn, engelsk	14	21	24	24	65	55	46	73	25	28	31	48	17	23	55 %	92 %
Lektor, 8.-13. trinn, fransk	4	4	4	4	7	7	3	4	3	4	1	1	0	-2	0 %	-67 %
Lektor, 8.-13. trinn, spansk	10	10	10	10	13	20	14	12	9	16	10	7	-3	-2	-30 %	-22 %
Lektor, 8.-13. trinn, tysk	4	4	4	4	7	2	3	2	4	2	5	1	-4	-3	-80 %	-75 %
Lektor, 8.-13. trinn, historie	20	25	28	28	101	75	57	101	22	32	29	38	9	16	31 %	73 %
Lektor, 8.-13. trinn, religionsvitenskap	20	25	25	25	33	38	18	19	33	40	19	22	3	-11	16 %	-33 %
Lektor, 8.-13. trinn, nordisk	33	36	39	39	50	55	32	23	42	40	31	22	-9	-20	-29 %	-48 %
Engelsk, årsstudium	24	24	24	24	70	81	80	49	30	49	33	17	-16	-13	-48 %	-43 %
Filosofi, årsstudium	15	15	15	15	35	63	70	56	20	62	51	46	-5	26	-10 %	130 %
Fransk, årsstudium	8	8	8	8	21	18	25	20	7	8	6	6	0	-1	0 %	-14 %
Historie, årsstudium	40	40	40	40	108	110	123	88	99	104	122	59	-63	-40	-52 %	-40 %
Kjønn, seksualitet og mangfold	15	15	15	15	42	62	83	61	41	60	45	38	-7	-3	-16 %	-7 %
Kunsthistorie, årsstudium	30	30	30	30	58	86	58	48	45	58	22	13	-9	-32	-41 %	-71 %

Nordisk	35	35	35	35	61	43	53	26	28	19	32	18	-14	-10	-44 %	-36 %
Norsk som andrespråk, årsstudium	13	13	13	13	40	33	34	31	17	15	16	4	-12	-13	-75 %	-76 %
Religionsvitenskap, årsstudium	20	20	20	20	35	32	51	35	34	27	38	21	-17	-13	-45 %	-38 %
Spansk språk og latinamerikastudier, årsstudium	10	10	10	10	21	26	34	22	6	15	11	4	-7	-2	-64 %	-33 %
Tysk, årsstudium	8	8	8	8	8	11	8	6	4	6	3	1	-2	-3	-67 %	-75 %

Tabell 4: Oversikt toårig master 2019-2022

Studieprogram	Studieplasser				Møtt				Endringer			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	Endring fra 2021	Endring fra 2019	Prosent endring 2021	Prosent endring 2019
Total	214	185	200	185	184	199	214	205	-9	21	-4 %	11 %
Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i engelsk	10	10	10	10	11	8	16	7	-9	-4	-56 %	-36 %
Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i norsk	10	10	10	10	15	14	14	14	0	-1	0 %	-7 %
Allmenn litteraturvitenskap	15	11	10	10	7	14	10	8	-2	1	-20 %	14 %
Arkeologi	12	10	10	10	13	17	17	15	-2	2	-12 %	15 %
Bærekraft: Globale samfunnsutfordringer			10	10			8	12	4	12	50 %	
Bærekraft: Klimaendringer og energiomstilling			5	5			3	8	5	8	167 %	
Bærekraft: Marin bærekraft			5	5			6	6	0	6	0 %	
Digital kultur	9	9	9	9	6	3	20	18	-2	12	-10 %	200 %
Engelsk	20	18	16	15	16	16	17	14	-3	-2	-18 %	-13 %
Filosofi	15	12	11	11	5	14	16	10	-6	5	-38 %	100 %
Fransk	5	5	4	3	4	4	1	2	1	-2	100 %	-50 %
Gresk	2	2	2	2	0	1	1	0	-1	0	-100 %	
Historie	30	30	30	30	40	38	30	33	3	-7	10 %	-18 %
Italiensk	3		4		6		7		-7	-6	-100 %	-100 %
Kinesisk				5				6	6	6		
Kulturvitenskap	8	5	5	4	1	5	4	6	2	5	50 %	500 %
Kunsthistorie	12	11	10	8	9	9	9	8	-1	-1	-11 %	-11 %
Latin	2	2	2	2	1	0	1	0	-1	-1	-100 %	-100 %
Lingvistikk	8	5	5	5	5	7	8	10	2	5	25 %	100 %
Nordisk språk og litteratur	15	13	12	8	18	12	5	8	3	-10	60 %	-56 %
Norrøn filologi	5	2	2	2	2	3	2	1	-1	-1	-50 %	-50 %
Religionsvitenskap	10	9	8	7	11	8	8	6	-2	-5	-25 %	-45 %
Russisk	5	5	4	3	3	3	1	2	1	-1	100 %	-33 %
Spansk språk og latinamerikastudie	10	8	8	4	2	12	5	7	2	5	40 %	250 %
Teatervitenskap	5	5	5	4	4	5	2	1	-1	-3	-50 %	-75 %
Tysk	3	3	3	3	3	6	3	3	0	0	0 %	0 %

Arkivsaksnr.:
2022/14448

Dokumentdato:
12.10.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
57/22

Møtedato:
25.10.2022

Dimensjonering av opptaksrammer, studieåret 2023-2024

Dokument i saken

- [Styresak 32/22](#) (s.16): Dimensjonering av opptaksrammer ved HF – studieåret 2023/2024.
- Brev fra enhetene
- Forslag til opptaksrammer 2023-2024

Bakgrunn

Universitetsstyret vedtar opptaksrammer for kommende studieår i sitt møte 24. november. Saken behandles først i Utdanningsutvalget 6. oktober. Fakultetet har sendt inn foreløpige opptaksrammer til Studieavdelingen, og har avtale om å ettersende endelige opptaksrammer etter at forslaget er behandlet i fakultetsstyret.

Forslaget til opptaksrammer er sendt ut til enhetene for innspill. Fakultetet har mottatt skriftlig innspill fra AHKR, FoF og LLE (vedlagt). IF har ikke sendt inn svarbrev til fakultetet, men melder på e-post at de ikke har innspill til dimensjoneringen.

For en beskrivelse av endringen som foreslås, se styresak 32/22.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar opptaksrammene slik de er foreslått.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Brev fra enhetene
- 2 Forslag til opptaksrammer 2023-2024

Det humanistiske fakultet

Referanse

2022/14448-JANHOF

Dato

27.09.2022

Svar fra AHKR: forslag til dimensjonering av opptaksrammer ved HF

Vi viser til brev fra Det humanistiske fakultet, datert 21.09.2022, om forslag til dimensjonering av opptaksrammer ved fakultetet for studieåret 2022/2023.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap støtter forslag om å øke dimensjoneringen på bachelorprogrammet i kulturvitenskap fra 20 plasser til 22 plasser.

Videre har vi ingen innspill til dimensjoneringen, og støtter fakultetets forslag.

Vennlig hilsen

Teemu Sakari Ryymin
instituttleder

Jan Jacob Hoffmann
studieleder

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og
religionsvitenskap
Telefon 55589380
post.hf@uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Langesgate 1-3
Bergen

Saksbehandler
Jan Jacob Hoffmann
55589382

Universitetet i Bergen

Referanse

2022/14448-STME

Dato

04.10.2022

Svar frå FoF: Forslag til dimensjonering av opptaksrammer ved HF - studieåret 2023/2024

Syner til brev frå Det humanistiske fakultet, av 21.09.2022, om forslag til dimensjonering av opptaksrammer ved fakultetet for studieåret 2022/2023.

FoF støttar forslaget om å auke BA i filosofi med 4 plassar. Vidare reknar FoF med at ei ev. redisponering av retorikkprogrammet sine 15 plassar vil bli diskutert på nytt ved ei ev. oppretting av eit PPE-program.

Utan om dette har FoF ingen innspel til dimensjoneringa, og støttar fakultetet sitt forslag.

Steinar Bøyum
instituttleiar

Ståle Melve
rådgjevar

Kopi:
Steinar Thunestvedt

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for filosofi og
førstesemesterstudier
Telefon 55 58 23 82
fof@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Sydnesplass 12-13
Bergen

Saksbehandler
Ståle Melve
55583271

Det humanistiske fakultet

Referanse

2022/14448-SIN

Dato

13.10.2022

Svar frå LLE: framlegg til dimensjonering av opptaksrammer ved Det humanistiske fakultet studieåret 2023-2024

Vi viser til brev der de ber om innspel til dimensjonering av opptaksrammer for studieåret 2023-2024.

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium synest det er leitt å skulle miste ein studieplass frå masterprogrammet i nordisk, men i lys av årets søkartal, skjønar vi at dette vil vere ein naturleg studieplass å omfordele.

Når det gjeld omfordeling av studieplassane frå det nedlagde BA-programmet i retorikk, har vi ingen kommentarar.

Venleg helsing

Anders Fagerjord
instituttleiar

Signe Nilssen
studieleiar

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for lingvistiske, litterære og
estetiske studium
Telefon 55582400
post.hf@uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Sydnesplassen 7
Bergen

Sakshandsamar
Signe Nilssen
55588823

Opptak	Opptaksramme 2022/23	Opptaksramme 2023/24	Endringer
Andre opptak	80	80	
Halvårsstudium	80	80	
4551: Norsk for flyktninger og innvandrere	80	80	
Grunnstudier	1049	1049	0
Bachelorprogram	697	697	
200: Kulturvitenskap	20	22	2
455: Klassisk filologi	10	10	
472: Digital kultur	55	55	
475: Kunsthistorie, bachelor	35	35	
478: Arkeologi	40	42	2
479: Filosofi	40	44	4
481: Historie, bachelor	115	115	
565: Italiensk	10	10	
582: Japansk	30	35	5
592: Kinesisk	20	20	
692: Teatervitenskap	15	15	
74: Norrøn filologi	5	5	
873: Kjønnstudier	15	17	2
886: Russisk	15	15	
887: Engelsk, bachelor	65	65	
888: Fransk, bachelor	10	10	
889: Nordisk språk og litteratur	30	30	
890: Tysk, bachelor	10	10	
893: Språkvitenskap	15	15	
909: Retorikk	15	0	-15
922: Litteraturvitenskap	45	45	
923: Arabisk	15	15	
924: Spansk språk og latinamerikastudier, bachelor	30	30	
929: Religionsvitenskap, bachelor	27	27	
954: Norsk som andrespråk, bachelor	10	10	
Integrert masterprogram	134	134	
580: Lektor, 8.-13. trinn, religionsvitenskap	25	25	
684: Lektor, 8.-13. trinn, historie	28	28	
686: Lektor, 8.-13. trinn, fransk	4	4	
689: Lektor, 8.-13. trinn, tysk	4	4	
817: Lektor, 8.-13. trinn, nordisk	39	39	
844: Lektor, 8.-13. trinn, engelsk	24	24	
935: Lektor, 8.-13. trinn, spansk	10	10	
Årsstudium	218	218	
170: Engelsk, årsstudium	24	24	
174: Fransk, årsstudium	8	8	
179: Historie, årsstudium	40	40	
211: Nordisk	35	35	
222: Kjønn, seksualitet og mangfold	15	15	
244: Tysk, årsstudium	8	8	
272: Kunsthistorie, årsstudium	30	30	

366: Filosofi	15	15	
910: Religionsvitenskap, årsstudium	20	20	
911: Norsk som andrespråk, årsstudium	13	13	
912: Spansk språk og latinamerikastudier, årsstu	10	10	
Master	185	185	Endringer
Masterprogram	185	185	
5603: Allmenn litteraturvitenskap	10	10	
5604: Arkeologi	10	10	
5605: Digital kultur	9	9	
5606: Engelsk	15	13	-2
5607: Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i engelsk	10	10	
5608: Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i norsk	10	10	
5609: Filosofi	11	11	
5610: Fransk	3	3	
5611: Gresk	2	2	
5612: Historie	30	30	
5613: Italiensk		4	-1
5614: Kulturvitenskap	4	4	
5615: Kunsthistorie	8	8	
5616: Latin	2	2	
5617: Lingvistikk	5	5	
5618: Nordisk språk og litteratur	8	7	-1
5619: Norrøn filologi	2	2	
5620: Religionsvitenskap	7	7	
5621: Russisk	3	3	
5622: Spansk språk og latinamerikastudie	4	3	-1
5623: Teatervitenskap	4	4	
5624: Tysk	3	3	
5625: Bærekraft: Klimaendringer og energiomstilling	5	5	
5626: Bærekraft: Marin bærekraft	5	5	
5627: Bærekraft: Globale samfunnsutfordringer	10	10	
5628: Kinesisk	5		
XXXX: Japansk		5	5
Totalsum	1314	1314	0

Arkivsaksnr.:
2022/5143

Dokumentdato:
14.10.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
58/22

Møtedato:
25.10.2022

Evaluering av Middelalderklyngen

Dokumenter i saken:

- Rapport fra evalueringsgruppen med vedlegg
- Presiseringer fra faglig leder for Middelaldergruppen
- Evaluering av Middelalderklyngen, oppnevning og mandat (brev datert 05.04.2022)
- Fakultetsstyresak [S 38/19 Drøftingssak – status for Middelalderklyngen](#)
- Fakultetsstyresak [S 36/16 Orientering om status for arbeidet med Middelalderklyngen](#)

Bakgrunn

[Middelalderklyngen](#) ble etablert som en del av satsingen på [kunnskapsklynger](#) i UiBs strategi for 2016-2022 og er den eneste innenfor humanistiske fag. Det humanistiske fakultet har det overordnede ansvaret for organisering av klyngen, som fra og med 2021 gikk over fra etableringsfasen til driftsfasen, med sentral finansiering som dekker stillingen som klyngekoordinator (1 mill. kroner).

Styringsgruppen for klyngen ble ledet av en representant fra rektoratet fram til høsten 2021. Rektoratet valgte for en periode å gå ut av gruppen og overlate ledelsen til dekanen ved HF. Fakultetet er blitt informert om at rektoratet nå ønsker å gjeninntre i styringsgruppen.

I 2022 skal det utarbeides nye strategidokumenter for UiB og fakultetsledelsen ønsket i den forbindelse en evaluering av klyngen og oppnevnte i brev datert 05.04.2022 en evalueringsgruppe med følgende sammensetning:

- instituttleder Teemu Ryymin, AHKR (leder)
- instituttleder Anders Fagerjord, LLE
- direktør Kari Loe Hjelle, Universitetsmuseet
- avdelingsdirektør Maria-Carme Torres-Calvo, Universitetsbiblioteket
- byantikvar Johanne E. Gillow, Bergen kommune
- spesialrådgiver Randi Bårtvedt, Hardanger og Voss museum

Gruppen ble bedt om å vurdere følgende med frist 01.09.2022, senere utvidet til 01.10.2022:

- organisasjon og styringsstruktur
- finansiering og drift
- profilering og identitet
- strategi og måloppnåelse

For et mer detaljert mandat vises til vedlagte oppnevningensbrev.

Evalueringsgruppen leverte sin rapport 30.09.2022. Gruppen peker på tre mulige veier videre for Middelalderklyngen:

- 1) En kraftsatsing på Middelalderklyngen fra UiBs side, med ny organisering og plassering, tilførsel av større økonomiske og personellmessige ressurser og tydeligere faglig mandat. De økonomiske utsiktene i sektoren generelt og ved grunnenhetene/fakultetene ved UiB gjør at en kan stille spørsmål i realismen ved dette alternativet.
- 2) Nedlegging av Middelalderklyngen i sin nåværende form. Dette vil i så fall skje på bekostning av så vel formidlingsvirksomheten, de eksterne samarbeidspartnerne og UiBs synlighet og er lite ønskelig, i evalueringsgruppens øyne.
- 3) En spissing og tydeliggjøring av Middelalderklyngens virksomhet med større vekt på akquisisjon av ekstern finansiering fremstår for evalueringsgruppen som den mest gangbare veien videre. En forutsetning for en slik spissing av klyngens virksomhet er å 1) avklare hvordan klyngen kan plasseres i universitetsorganisasjonen slik at det kan søkes midler til klyngens virksomhet, og 2) avklare de eksterne medlemmenes rolle i generering av midler til klyngens aktiviteter.

Videre anbefaler evalueringsgruppen at de strategiske prioriteringene til klyngen sees i sammenheng med fakultetets strategiarbeid.

Vi viser utover dette til evalueringsgruppens rapport og legger saken fram for fakultetsstyret til drøfting.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret ble orientert om evalueringsgruppens rapport og bes om at denne tas med i fakultetets videre strategiarbeid

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Det humanistiske fakultet

Referanse

2022/5143-UNU

Dato

30.09.2022

Middelalderklyngen - rapport fra evalueringsgruppen

Vi viser til brev datert 05.04.22 der det ble oppnevnt en gruppe som skulle evaluere Middelalderklyngen med frist 01.09.22. Fristen er senere utvidet til 01.10.22.

Vedlagt følger evalueringsgruppens rapport med vedlegg.

Vennlig hilsen

Teemu Ryymin
leder for evalueringsgruppen

Unni Karin Utvik
sekretær for evalueringsgruppen

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

EVALUERING AV MIDDELALDERKLYNGEN

Oppnevning og sammensetting

Det humanistiske fakultet oppnevnte 5.4.22 en gruppe til å evaluere Middelalderklyngen. Evalueringsgruppens medlemmer er Anders Fagerjord, instituttleder LLE, Teemu Ryymin, instituttleder AHKR, Kari Loe Hjelle, direktør ved Universitetsmuseet, Maria-Carme Torras-Calvo, avdelingsdirektør Universitetsbiblioteket, Johanne E. Gillow, Byantikvar, Bergen Kommune, og Randi Bårtvedt, spesialrådgiver Hardanger og Voss museum. Ryymin har ledet evalueringsgruppen som har hatt Unni K. Utvik som sekretær. Gruppen ble bedt om å levere sin rapport innen 1.9.22, men fikk fristen utsatt til 1.10.22.

Mandat

Evalueringsgruppens mandat tar utgangspunkt i at Middelalderklyngen må finne sin plass i relevante enheters strategier dersom den skal ha en bærekraftig fremtid. Klyngens strategiske mål og rolle må baseres på en hensiktsmessig organisering, finansiering og profilering, internt ved UiB og eksternt.

Gruppen er spesifikt bedt om å evaluere Middelalderklyngens:

- Organisasjon og styringsstruktur – er klyngen hensiktsmessig organisert med tanke på strategi, plassering i organisasjonen, nettverk og partnere, medlemskap og faste samarbeidspartnere, lokalisering. Hvilken merverdi gir klyngen?
- Finansiering og drift – er klyngen formålstjenlig finansiert, og hvilke modeller for basisfinansiering kan eventuelt utvikles for fremtiden?
- Profilering og identitet – er klyngen en samlende aktør innen middelalderfeltet, internt og eksternt, og hvilken rolle skal klyngen ha – lokalt, regionalt, nasjonalt og/eller internasjonalt?
- Strategi og måloppnåelse: Har klyngen generert aktivitet og samarbeid innenfor forskning og formidling som ellers ikke ville vært mulig? Hva er klyngens bidrag til mer forskning og formidling om mellomalderen i samfunnet? Utdanning – hvordan kan klyngen bidra til at forskningen kommer studentene til gode?

Gruppen ble bedt om å ta kontakt med Middelalderklyngen ved daglig koordinator Irene Baug og faglig leder Åslaug Ommundsen for ytterligere informasjon, og for dokumentasjon av klyngens virksomhet.

Gruppens arbeid og arbeidsmetoder

I utgangspunktet ble evalueringsgruppen bedt om å levere sin evaluering 1.9.22. Dette viste seg ikke gjennomførbart, og ny innleveringsdato ble etter avtale med fakultetet satt til 1.10.22.

Evalueringsgruppen har møttes 19.5., 7.6., 20.6., 11.8, 13.9. og 27.9.22.

I møte 19.5.22 ble mandat og fremdrift for evalueringen diskutert. Gruppen ble enig om å undersøke klyngens virksomhet ved å etablere en oversikt over hva klyngen så langt har gjort med hensyn til forskning, formidling og utdanning, hvordan klyngens finansiering fungerer, og ved å undersøke hvordan klyngen oppfattes av forskerne på feltet og av partnerne i samfunnet. Hvorvidt og hvordan Middelalderklyngen svarer på de målene som

UiB har satt for sine kunnskapsklynger er et sentralt spørsmål. Samlet vil dette danne grunnlag for arbeidsgruppens drøfting av veien videre for Middelalderklyngen.

På møtet 7.6.22 var også faglig leder og koordinator ved Middelalderklyngen invitert til samtale.

Fremgangsmåten i arbeidet med evalueringen har vært følgende: I tillegg til samtaler i selve evalueringsgruppen, med daglig koordinator og faglig leder i Middelalderklyngen og leder av styringsgruppen, har vi kontaktet relevante forskere ved UiB for å kartlegge hvordan de oppfatter klyngen og dens virksomhet. Arbeidsgruppen har intervjuet fem forskere med tilknytning til klyngen. De spenner fra rekrutter til erfarne professorer, og er tilknyttet AHKR, LLE og Universitetsmuseet. I tillegg ble rektor og viserektor intervjuet. Hvert intervju varte i en halv time eller lenger, og dreide seg om informantenes erfaringer med og tanker om veien videre for klyngen. Intervjuene ble gjennomført i juni og august 2022. Intervjuguiden ligger ved denne rapporten.

Vi har også kontaktet partnere i klyngen utenfor UiB på epost for å kartlegge hvordan de oppfatter klyngen, og hatt samtale med marin dekan og marin direktør for å få informasjon om deres finansiering og hvordan de oppfatter egen klynge. I tillegg har vi analysert sentrale dokumenter knyttet til kunnskapsklyngene ved UiB generelt og Middelalderklyngen spesielt (etableringsstøttesøknad januar 2017, Middelalderklyngens strategi for 2019-2024).

Oppsummeringene fra intervjuene med forskere, samt oppsummering av og en samling av svarene fra eksterne partnere, følger med denne rapporten som vedlegg.

Evalueringens utgangspunkt

Evalueringen har tatt utgangspunkt i målsetningen for opprettelsen av kunnskapsklynger ved UiB, nemlig å skape kunnskapsmiljø i verdensklasse, samt i de strategiene som Middelalderklyngen selv har utviklet.

For UiB var hensikten med å etablere klyngene å bidra til utvikling av fremragende forsknings- og kunnskapsmiljøer. De tverrfaglige klyngene skulle etableres på områder der UiB allerede hadde forskning av høy internasjonal kvalitet, og hvor det fantes anledning til omfattende samarbeid mellom fagmiljøer ved UiB og eksterne partnere i forskningsinstitusjoner, næringsliv, forvaltning og kultur- og samfunnsliv. Ikke minst slo UiBs strategi fast at klyngenes virksomhet «må i stor grad finansierast gjennom eksterne midler».

I søknaden om etableringsstøtte januar 2017 ble klyngens mål definert slik: Klyngen skulle

- Bli en tverrfaglig og tverrfakultær drivkraft for middelalderstudier i nær kontakt med regionale institusjoner og med en sterk internasjonal orientering
- Videreutvikle tradisjoner for middelalderforskning
- Utvikle kontakten med eksterne regionale aktører
- Være en pådriver i utvikling av lokal og nasjonal kunnskapsformidling om middelalderen
- Bidra til å vise middelalderens relevans i en bred samtidig kontekst
- Være et «springbrett» for utvikling av praksiskomponenter i utdanningsløpene ved UiB, og utvikling av et tverrfaglig MA-program i middelalderstudier

Prosjektleder for Middelalderklyngen ved HF skulle utvikle en målrettet handlingsplan der det også skulle innarbeides internasjonalt samarbeid og konkret ambisjon om eksternt finansiert forskning. Prosjektlederen skulle også tilrettelegge for å involvere universitetseksterne aktører i «innovativ prosjektutvikling».

De grunnleggende prinsippene som lå til grunn for klyngens organisering var at medlemskapet i klyngen skulle være på institusjons-, snarere enn på individnivå; at klyngen skulle synliggjøre samarbeidspartnerne; at all middelalderforskning er likeverdig og at alle styrer sin egen forskningstid, men at faglig leder kan tilrettelegge og invitere til samarbeid, ikke bestille eller beordre forskning.

Strategien for klyngen (2019-2024), vedtatt 2019, formulerte konkrete strategiske mål innen forskning, formidling, utdanning, forvaltning, samarbeid med turistnæring og folkelig engasjement. Mer generelt fikk klyngen en strategisk målsetting om å styrke nettverksbygging og etablere møteflater for samarbeidspartnerne og andre relevante aktører, nasjonalt og internasjonalt.

- Innen *forskning* er målet å sikre, styrke og øke internasjonalt ledende tverrfaglige forskningsmiljø i Bergen og vestlandsregionen.
- Innen *formidling* er målet å gjøre kunnskap om ny forskning om middelalderen kjent i samfunnet gjennom god formidling og innovative løsninger.
- Innen *utdanning* er målet å sikre oppdatert, pedagogisk og forskningsbasert undervisning på alle nivå i utdanningen, fra grunnskole til høyskole- og universitetssektoren, inkludert etter- og videreutdanning.
- Innen *forvaltning* er målet å skape en bredere base for kunnskapsbasert forvaltning og arbeide for en balanse mellom tilgjengeliggjøring og bærekraftig bruk av kulturminner.
- Innen *reiseliv* er målet å vise at kulturminner fra middelalderen er en betydelig ressurs for både lokalsamfunn og turistnæringen, og arbeide for en bred kontaktflate mellom fagmiljø og næringsliv, først og fremst reiselivsindustrien.
- Innen *engasjement* er målet å fremme Bergens identitet som middelalderby og understreke Vestlandets sentrale rolle i middelalderen for å øke engasjementet blant innbyggerne og politikere.
- Klyngens strategi sier også at «det er eit mål at forskarar knytte til Mellomalderklynga skal hente inn ekstern forskingsfinansiering, og på sikt vonar me sjølvstøtt at klynga bidreg til at mellomalderforskninga henter inn ekstern finansiering på eit godt nivå. Prosjektmidlar vil likevel ikkje kunne settast inn i sjølve drifta av klynga, og eit visst nivå av driftsmidlar vil difor måtte påreknast i åra framover.»

Faglig leder for klyngen fremhever i årsmeldingen for 2021 at både initiativet til klyngen og «den større nyttefunksjonen er knytt til UiB, ikkje minst i å sikre forankring i eit breiare fagmiljø, auka forskingssamarbeidet og synleggjera samfunnsrelevans.»

Organisasjon og styringsstruktur

Kunnskapsklyngene som ble etablert i 2017 er av ulik størrelse og forskjellig organisering. Mens andre klynger som Medieklyngen og Helseklyngen er samlokalisert i høyprofilbygg, fikk

Middelalderklyngen et «kontaktpunkt» ved at klyngeadministrasjonen ble plassert i Harald Hårfagres gate 1, tett på HF-fakultetets sekretariat.

Selve klyngeadministrasjonen utgjøres av faglig leder Åslaug Ommundsen og prosjektkoordinator Irene Baug. Ommundsen er professor i middelalderlatin ved LLE og tok i juni 2017 på seg oppgaven som leder. Ommundsen har i perioden fått fritak fra de fleste av sine undervisningsplikter for å arbeide med Middelalderklyngen. Baug ble ansatt i juli 2018 i en midlertidig forskerstilling for 2 år, og så i fast forskerstilling fra juli 2020, med 20 % forskningstid og 80 % av stillingen knyttet til prosjektkoordinering ved klyngen. I tillegg er kommunikasjonsrådgiver ved HF, Ingrid Endal, knyttet til klyngen. Om midlertidige ansatte knyttet til klyngen, se under.

Klyngeadministrasjonen står for mye av klyngens løpende virksomhet. De jobber innenfor eksisterende rammeverk ved enhetene de er ansatt ved (forskergrupper m.v.) og bidrar inn. Administrasjonen knytter videre kontakt mellom eksterne medlemmer og forskergruppene.

I august 2019 hadde Middelalderklyngen 8 samarbeidspartnere: Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet, Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, Bymuseet i Bergen, Museum Vest, Riksantikvaren og Norsk institutt for kulturminneforskning. Per juli 2022 har klyngen 11 medlemmer, da Hardanger og Voss museum, Sunnhordaland museum og Fortidsminneforeningen avd. Hordaland har blitt med.

Internt på UiB er det ifølge klyngeadministrasjonen mer enn 60 forskere som arbeider med middelalderforskning, hvorav de fleste på HF (ca. 44 fast og midlertidig ansatte), UM (14 fast og midlertidig ansatte), og noen få på UB, JUS og KMD. Hvor mange ansatte hos de øvrige medlemmene som er direkte eller indirekte involvert i klyngen, er uråd å fastslå.

I desember 2018 fikk klyngen en styringsgruppe, som i utgangspunktet ble ledet av viserektor Robert Bjerknes, og der samarbeidspartnerne er representert (unntatt Riksantikvaren). UiB er representert ved HF, UB og UM. Rektoratet trakk seg i en periode ut av styringsgruppen, som da ble ledet av dekanen på HF. Rektoratet melder imidlertid at de ønsker å tre inn i styringsgruppen igjen høsten 2022. Klyngen har også en arbeidsgruppe (etablert september 2018) som ledes av faglig leder for Middelalderklyngen, og hvor alle samarbeidspartnere er representert.

Middelalderklyngen har altså i løpet av sin eksistens fått noen flere samarbeidspartnere, hvorav alle er offentlig finansierte institusjoner innen museums- eller kulturminnevern/forvaltning. Næringslivet er ikke representert blant samarbeidspartnerne, men reiselivsnæringen er en aktuell aktør som klyngen har vært i kontakt med. De universitetseksterne medlemmene er overveiende lokale og regionale aktører.

Som alle klynger ved UiB, har Middelalderklyngen vært utenfor universitetets organisasjonskart, men tett knyttet til et fakultet, dvs. HF-fakultetet (se også under finansiering og drift). At rektoratet trakk seg ut av styringsgruppen for klyngen høsten 2021, og HF-dekanen overtok ledelsesvervet, styrket tilknytningen til HF. I og med at hoveddelen av middelalderforskningen ved UiB foregår ved dette fakultetet, er denne plasseringen i og for seg ikke unaturlig. Samtidig kan det tenkes at den tette HF-koblingen gjør at relevant

forskningsaktivitet ved andre fakulteter ved UiB blir mindre synlig. Den organisatoriske plasseringen av klyngen gjør det også vanskelig for klyngen å oppnå mål om ekstern finansiering av klyngen (se under).

Finansiering og drift

Fra mars 2017 fikk Det humanistiske fakultetet 1,6 millioner per år for årene 2017, 2018 og 2019 i etableringsstøtte fra Universitetet i Bergen. Fra 2020 har finansieringen av Baugs stilling skjedd gjennom en økning av HF sin ramme fra sentralt hold på ca. 1 million årlig. I 2018-2020 har klyngen fått allokert 300 000 kroner årlig i driftsmidler fra Det humanistiske fakultetet. I 2021 ble driftsmidlene redusert til 250 000 pluss støtte fra Arqus, i 2022 til 150 000.

Det humanistiske fakultet har også gjort betydelige investeringer i klyngen gjennom 4 ph.d.-er fra 2017-18, og én postdoktorstilling. Disse rekruttene har utført deler av sin arbeidsplikt i klyngeadministrasjonen.

De øvrige medlemmene bidrar ikke til å finansiere eller drifte klyngeadministrasjonen. Både interne medlemmer og de eksterne partnerne legger imidlertid ned en god del arbeid i arrangement og tiltak i tilknytning til klyngen. Denne arbeidsinnsatsen er imidlertid ikke synliggjort eller tallfestet.

Så langt evalueringskomiteen kan se, har det ikke vært innhentet ekstern forskningsfinansiering til selve klyngen – ei heller gjennom klyngen – så langt. Ifølge faglig leder har eksistensen av klyngen vært brukt som argument ved søknader om eksterne midler/eksternfinansierte prosjekter fra forskere som arbeider med middelaldertematikker. Ifølge faglig leder kan klyngen i slike søknadssammenhenger bidra med miljøstøtte, nettverk og møteplasser (i form av arrangementer som Middelalderuke, Middelalderforum og så videre).

Faglig leder peker på at "Klyngen tilpasser driften til økonomien. Det ønskes større forutsigbarhet, blant annet fordi noen planer er langsiktige." Faglig leder peker også på at "siden klyngen er knyttet til UiB, kan det ikke søkes om midler/tilskudd fra andre statlige institusjoner. Slike søknader/midler må derfor kanaliseres via de eksterne medlemmer/partnerne." De eksterne partnerne har også bidratt til klyngens aktiviteter med noe midler. I samtaler med faglig leder ble det opplyst at Riksantikvaren har midler til opprustning av middelalderkirkene (Bevaringsprogrammet), men det er restriksjoner på hva midlene skal gå til. Det ble også påpekt at ved søknad om eksternfinansierte prosjekter kan det oppstå et konkurranseforhold mellom faglig klyngeledelse og klyngen (skal en søke prosjekt for seg selv, eller søke prosjekt for klyngen?). Faglig leder peker på at Middelalderklyngen fremdeles bærer preg av å være i etableringsfasen med fokus på blant annet nettverksbygging, og at økonomisk trygghet er vesentlig for veien videre.

En utfordring knyttet til finansieringen av klyngen ligger i rollen som faglig leder. Så langt har faglig leders innsats for Middelalderklyngen vært basert på at vedkommende har blitt fritatt for undervisnings- og veiledningsplikter på LLE. Det vil si at LLE i realiteten har finansiert denne delen av Middelalderklyngens virksomhet. I en situasjon med stadig knappere

ressurser på enhetsnivå, er en ordning der faglig leders innsats baseres på enhetenes ressurstilgang, ikke nødvendigvis bærekraftig på sikt. Dersom enhetene (på HF eller andre fakulteter) forventes å avstå undervisningsressurser til Middelalderklyngen (slik LLE så langt har gjort), må dette vurderes opp mot enhetenes primære undervisnings- og veiledningsforpliktelser, forankres strategisk både på fakultets- og enhetsnivå og avklares i lengre tidshorisont. Det vil bidra til større forutsigbarhet og større trygghet.

Strategi og måloppnåelse

Når det gjelder *strategi og måloppnåelse* vil det være naturlig å evaluere hvordan de overordnede målsettingene for kunnskapsklyngene definert i UiBs strategi er søkt oppnådd gjennom Middelalderklyngens virksomhet siden opprettelsen, men også ved å se klyngens egne mål og strategier, slik de er definert i søknaden om etableringsstøtte i januar 2017, og klyngens strategi for 2019-2024, i sammenheng med disse overordnede målene.

Hvis en sammenligner de opprinnelige målene for klyngene i UiBs strategi (å utvikle fremragende forsknings- og kunnskapsmiljøer og at virksomheten i stor grad skulle finansieres ved eksterne midler), klyngens egne strategiske mål fra 2019 og aktivitetene så langt, vil evalueringsgruppen peke på at målene - med unntak av formidling - så langt kun i beskjeden grad kan sies å være oppnådd.

Det er ikke identifisert eksempler på forskningsprosjekt ved UiB som er generert av klyngesamarbeidet. Baugs forskningstid på 20 %, disponerer hun selv. Middelalderforskerne ved UiB forsker på enhetene, enten individuelt eller i ulike forskergrupper som eksisterer utenom/uavhengig av klyngen. De eksterne aktørene har relativt færre ansatte som forsker, og disse driver sin aktivitet ved sine institusjoner. Så lenge Middelalderklyngen verken ansetter forskere eller har lokaler der de kan arbeide, kan den kun ha en nettverksfunksjon. Den kan bringe forskere fra ulike miljøer sammen slik at de blir kjent med hverandres arbeid og resultater, og forhåpentlig skape nye og fruktbare samarbeid på tvers av fag og institusjoner. En stipendiat vi intervjuet, la vekt på at det løpende seminaret for stipendiater har knyttet dem sammen og utviklet et tverrfaglig fellesskap. Dette nettverket og disse erfaringene vil de forhåpentlig trekke på gjennom hele karrieren, og det virker som at dette har vært et viktig tiltak for de som har vært med. Viktigheten av å koble yngre forskere til klyngen, for eksempel gjennom utdanningstilbud, påpekes av flere forskere som har erfaring med tilsvarende europeiske klynger.

Seniorforskerne vi snakket med på UiB, hadde ikke den samme erfaringen.

Middelalderklyngen har arrangert to internasjonale konferanser, og disse ble rost av flere som svært gode. Utover disse har UiB-forskerne sine lokale forskergrupper og samarbeidspartnere, men ingen av dem kunne gi eksempler på møteplasser som hadde vært viktige for dem, eller rene forskningsaktiviteter som ikke hadde funnet sted uten Middelalderklyngen. Flere fortalte at de hadde ønsket at klyngen skulle være et sted der nye forskningsprosjekter, gjerne tverrfaglige, ble utviklet, men slik har det ikke blitt. Noen antydte at det kan skyldes personlige motsetninger mellom deltakere i ulike miljøer, men det ble ikke tegnet noe tydelig bilde av dette. Det eneste konkrete eksempelet på forskning og utvikling initiert av klyngen som kom fram i intervjuene, var prosjektet i Hyllestad der

man har forsøkt å gjenskape kalkbrenningsmetoder fra middelalderen for å få kalk som egner seg til å restaurere bygg fra denne perioden.

Alle forskere vi snakket med, trekker frem at merverdien av klyngen ligger i dens rolle som fasilitator, nettverksbygger og møteplass på tvers av aktører og disipliner, noe som også ble fremhevet av ledere av annen klynge ved UiB. Flere forskere peker på behovet for å avklare klyngens prioriteringer fremover, og mener at forskning og samarbeid for å generere forskningprosjekt bør bli førsteprioritet. Dette er en forutsetning for at flere forskningsmiljø ved UiB skal engasjere seg i klyngen. Det må bli mer forskningstrategisk fokus og vektlegging av forskningsledelse av klyngen. Et nøkkelspørsmål for de intervjuede forskerne er hvordan klyngen kan tjene UiBs forskere best.

Middelalderklyngen har imidlertid gjort en viktig jobb ved å utvikle og organisere formidlingsarenaer for disse forskerne. De to store konferansene er eksempler på dette, men hovedaktivitetene er Middelalderuka som har fått til dels stor oppmerksomhet, og foredragsserien i Dyvekes kjeller. Klyngen gjør også en viktig jobb med å hjelpe de UiB-eksterne medlemmene til å finne frem til forskerne ved UiB. Klyngens strategi hadde høye formidlingsambisjoner, og evalueringsgruppen vil berømme Middelalderklyngens gode arbeid på dette feltet. Et eksempel på vellykket og innovativ formidlingsvirksomhet er prosjektet *Bergen anno 1320* som er finansiert av Riksantikvaren og er et samarbeid mellom UiB, Bergen kommune ved Byantikvaren, Arkikon as og Riksantikvaren. Prosjektet tok i bruk innovative metoder for å formidle forskning digitalt og har resultert i flere nye problemstillinger mht. forskning. Også 3D-animasjonen av Selja kloster og helgenanlegg, gjort i samarbeid med Stad kommune, Arkikon as og Middelalderklyngen, som har koordinert det faglige arbeidet, er et godt eksempel på dette. Klyngen bidro også til utgivelsen av jubileumsboken *St. Sunniva. Irsk dronning, norsk vernehelgen* (Hommedal, Ommundsen og O'Hara (red.). 2021). Det planlagte seminaret (oktober 2022) om middelalderkirker er også et prisverdig eksempel på klyngens fasiliteringsfunksjon. Klyngen har også i en viss grad lagt til rette for samarbeid mellom eksterne medlemmer og studenter ved UiB, i form av byvandring.

Ambisjonene om utdanning og EVU-tilbud uttrykt i strategien er derimot ikke fulgt opp. Evalueringsgruppen mener at det særlig på etter- og videreutdanningsfeltet foreligger et faglig, men også økonomisk potensiale for klyngen i fremtiden. Det bør vurderes om klyngen kan utvikle undervisningstilbud rettet mot både eksterne samarbeidspartnere og andre eksterne aktører, for eksempel i form av EVU-emner innen kulturminnevern eller kurs i kulturarv, både for forvaltning og for næringslivsaktører, for eksempel guider. Utarbeidelsen av slike tilbud bør foregå i tett samarbeid med relevante forskningsmiljøer ved enhetene. Dette ville også være i tråd med klyngens strategiske mål om å skape en bredere base for kunnskapsbasert forvaltning, og om å arbeide for en balanse mellom tilgjengeliggjøring og bærekraftig bruk av kulturminner. Klyngen bør også vurdere å utvikle undervisningsopplegg i samarbeid med forskerne og eksterne partnere for å oppnå synergieffekter. Ett slikt felt kan være verdensarvstedet Bryggen og Middelalderbyen.

Evalueringsgruppen vil også påpeke at eventuelle EVU-tilbud i fremtiden kan veie opp for at forutsetningen om at kunnskapsklyngenes virksomhet i stor grad må «finansierast gjennom eksterne midler» ikke ser ut til å ha fått større konsekvenser for hvordan klyngen har operert så langt. I klyngens egen strategi har målet blitt at forskere knyttet til klyngen skal hente inn ekstern forskningsfinansiering, og «på sikt vonar me sjølvsagt at klynga bidreg til at mellomalderforskninga henter inn ekstern finansiering på eit godt nivå.» Da eksternfinansiering av forskning også fremover kommer til å være et ønske/krav fra grunnenhetene, er det lite realistisk at det er klyngen i seg selv som står som søker av forskningsprosjekt. En kan likevel søke å øke bevisstheten om at noe finansiering av aktivitet i klyngens regi inngår i prosjektsøknader, som konferanser eller seminar arrangert av klyngen, og slik bidra til driften.

Evalueringsgruppen vil peke på at klyngens organisasjonsmessige plassering har så langt gjort det vanskelig for å skaffe ekstern finansiering til klyngens virksomhet. Finansieringskilder som NFR, EUs rammeprogram for forskning og andre som finansierer forskning, bidrar kun i begrenset grad til administrasjonskostnader, og de skal være direkte knyttet til forskningsaktiviteten i hvert enkelt prosjekt. Derfor vil «[p]rosjektmidler likevel ikkje kunne settast inn i sjølve drifta av klynga, og eit visst nivå av driftsmidler vil difor måtte påreknast i åra framover». At klyngens organisering hindrer ekstern finansiering av selve klyngens drift, er åpenbart, men økonomiske bidrag til aktiviteter arrangert av klyngen vil kunne frigjøre midler til annen drift og dermed være et indirekte bidrag til driften.

Det strategiske målet klyngen satte seg om å skape en bred kontaktflate med næringslivet, først og fremst reiselivsindustrien, kan forsvares ut fra UiBs målsettinger for kunnskapsklyngene dersom slik samarbeid styrker nettopp etableringen av fremragende forsknings- og kunnskapsmiljøer. Dette har imidlertid blitt gjort vanskelig gjennom at klyngen ikke har fått til et samarbeid med for eksempel Reiselivslaget i Bergen (nå: Visit Bergen) eller andre visit-selskap i regionen, men i stedet har satset først og fremst på offentlig finansierte institusjoner som museer som eksterne partnere. Faglig leder peker på at mangelen på turistnæringen i klyngen "skyldes i hovedsak problemer knyttet til organisering av Reiselivslaget". Her vil evalueringsgruppen uttrykke et håp om bedre samarbeidsrelasjoner i fremtiden og med involvering av flere næringsaktører i regionen. Per nå er museene de eneste medlemmer med næringskompetanse i Middelalderklyngen, samtidig som de er offentlige institusjoner med begrensede muligheter for bidrag til finansiering.

Ikke alle av klyngens strategiske mål er like opplagte sett i lys av UiBs overordnede mål for kunnskapsklynger, å skape kunnskapsmiljø i verdensklasse. Det er ikke lett å se hvordan det strategiske målet om «å fremme Bergens identitet som middelalderby og understreke Vestlandets sentrale rolle i middelalderen for å øke engasjementet blant innbyggerne og politikere» står i samsvar med det å skape kunnskapsmiljø i verdensklasse. Slike målformuleringer reiser spørsmålet om det potensielt foreligger en målkonflikt mellom de ulike deltagerne i klyngen. Evalueringsgruppen legger til grunn at det er universitetets kjerneoppgaver – forskning, undervisning og formidling – som først og fremst bør reflekteres også i klyngens strategiske mål.

Oppsummering og veier videre

Som en oppsummering vil evalueringsgruppen peke på følgende:

- Middelalderklyngen har lyktes i å etablere seg som en viktig, vesentlig og innovativ forskningsformidlingsaktør. Klyngens aktiviteter som Middelalderuken, internasjonale konferanser knyttet til middelaldermatikk og arbeidet med digital formidling er gode eksempler på hvordan Middelalderklyngen er et viktig redskap for å aktualisere og synliggjøre forskning utad. Klyngen har også lyktes i å fasilitere kontakt mellom eksterne samarbeidspartnere og forskere, samt etablere møteplasser og kontakter særlig for forskere i starten av forskerkarrieren.
- Klyngen synes å gi de eksterne medlemmene tilgang til forskningsarenaer og nettverk de ellers ville hatt vanskeligere tilgang til, og dermed fungerer klyngen som et grensesnitt mellom de eksterne medlemmene og de aktuelle forskningsmiljøene ved UiB. Kontakten mellom de eksterne medlemmene gir også forskerne bedre tilgang til både forvaltning- og formidlingseksperter – og kan også styrke våre utdannings arbeidslivsrelevans.
- Klyngens samarbeidspartnere er alle offentlig finansierte institusjoner med hovedvekt på museer. Disse partnerne har begrensede muligheter til å bidra til finansieringen av klyngens virksomhet, av både ressursmessige og formelle årsaker. Å knytte til seg næringslivsaktører utover museer, særlig reiselivsnæringen, vil trolig være formålstjenlig for å sikre klyngens økonomi på sikt. Dette ville også være med på å legge forholdene til rette for å kvalitetssikre kunnskapsgrunnlaget som næringslivsaktører bruker i sin virksomhet.
- Internt på UiB har klyngen ikke lyktes i å nå målet om å sikre, styrke og øke internasjonalt ledende tverrfaglige forskningsmiljø. Middelalderforskningen ved UiB foregår ved enhetene, ikke ved eller i regi av klyngen. Det ser ikke ut som om det finnes en kritisk masse av forskere som er tydelig knyttet til klyngen og som skaffer ekstern finansiering som direkte bidrar til klyngens strategiske mål. Forskningsaktivitet innen middelalder virker frakoblet en felles tanke om klyngen som kunnskapsfelleskap. Forskning og formidling kan oppfattes som konkurrerende mål i klyngen, der formidling er blitt prioritert på bekostning av forsknings- og prosjektdrivende aktivitet. Dette gjør det vanskelig for mer etablerte forskere å se merverdien av klyngen for dem, og da kan den lett bli valgt bort. Klyngen har heller ikke lyktes med sine mål knyttet til utdanning.
- Måten klyngen er organisert/plassert i organisasjonen på, legger ikke forholdene til rette for å søke ekstern finansiering til selve klyngen og slik sikre en økonomisk trygghet for klyngens virksomhet. Klyngens potensiale som rugekasse for prosjekter ser heller ikke ut til å være realisert. Klyngeledelsen bør overveie om den i fremtiden kan ta en mer aktiv rolle i å mobilisere, initiere og fasilitere utformingen av slike prosjekter – også i samarbeid med UiB-interne (FIA) og eksterne partnere – og legge aktiviteter til klyngen som kan finansieres gjennom prosjektene.
- Klyngens finansiering er knapp og til dels uforutsigbar (jf. faglig leders rolle).
- Middelalderklyngen har trolig et stort uforløst potensial for ulike utadrettede undervisningstilbud, særlig innen kulturminnesektoren og turistnæringen. Å utvikle ulike kurs- og EVU-tilbud i klyngens regi bør vurderes som et fremtidig

satsingsområde som også kan sikre inntekter (ekstern finansiering) for klyngens virksomhet.

Evalueringsgruppen ser, overordnet, for seg tre mulige veier videre for Middelalderklyngen:

- 1) En kraftsatsing på Middelalderklyngen fra UiBs side, med ny organisering og plassering, tilførsel av større økonomiske og personellmessige ressurser og tydeligere faglig mandat. Ved å tilføre Middelalderklyngen flere stillingsressurser, større driftsbudsjett og et faglig mandat som forpliktet også forskere på enhetene i større grad enn så langt, er det godt tenkelig at middelalderforskningen ved UiB kan få et ytterligere løft. Det kunne overveies å opprettes ordinære undervisningstilbud i regi av klyngen, slik det gjøres ved sammenlignbare klynger i Europa. De økonomiske utsiktene i sektoren generelt og ved grunnenhetene/fakultetene ved UiB gjør at en kan stille spørsmål i realismen ved dette alternativet.
- 2) Nedlegging av Middelalderklyngen i sin nåværende form. Klyngen er først og fremst en god og verdifull formidlingsarena – men det er knapt i tråd med forskningsmålsetningene for kunnskapsklyngene ved UiB. I og med at klyngen ikke klarer å nå de sentrale målene knyttet til forskning og utdanning – universitetets kjerneoppgaver – bør det overveies om midlene som nå tilføres Middelalderklyngen, kan tjene forskningen og utdanningen om middelalderen bedre dersom de kanaliseres til andre formål. Dette vil i så fall skje på bekostning av så vel formidlingsvirksomheten, de eksterne samarbeidspartnerne og UiBs synlighet og er lite ønskelig, i evalueringsgruppens øyne.
- 3) En spissing og tydeliggjøring av Middelalderklyngens virksomhet med større vekt på akquisisjon av ekstern finansiering fremstår for evalueringsgruppen som den mest gangbare veien videre. Det kan innebære å legge sterkere vekt på tilrettelegging for forskernettverk, forskermobilisering og forskningssamarbeid, samt initiering av og utarbeidelse av søknader om universitetsekstern forskningsfinansiering. Samarbeid med UiBs forskere og de eksterne partnerne, og ved søknader til EU med støtte fra FIA/BOA-teamet, vil kunne utløse eksterne midler med finansiering av klyngeaktiviteter, inkludert forskning og formidling, som resultat. Dette vil ikke bare kunne gi klyngen en tryggere økonomisk fundament, men også realisere noe av potensialet klyngen kan ha som rugekasse for forskningsprosjekter. Slik sett vil klyngen også kunne bli mer relevant for flere av middelalderforskerne ved UiB. Dette har vært en utfordring som er påpekt av flere intervjuede forskere, særlig de mest erfarne. Det kan også innebære å legge sterkere vekt på å utarbeide utdrettede utdanningstilbud i form av kurs og EVU-emner som finansieres ved egenbetaling. Også på dette feltet bør klyngen bestrebe på å etablere samarbeid mellom fagmiljøene ved UiB og de eksterne partnerne – samt å utvide den eksterne målgruppen til å omfatte også næringslivsaktører (for eksempel reiselivsnæringen). Det tredje feltet der klyngen bør utforske mulighetene for ekstern finansiering er finansiering av formidlingsaktiviteter, for eksempel ved å styrke samarbeidet med de eksterne medlemmene og ved å utforske partnerskap med reiselivsnæringen i Bergen og i regionen. Styrkingen av klyngens arbeid med eksternt finansiert forskning, etter- og videreutdanningstilbud og eksternt finansiert formidlingsaktivitet

vil også være i tråd med kjerneoppgavene til Universitetet i Bergen (forskning, utdanning og kunnskapsformidling). En forutsetning for en slik spissing av klyngens virksomhet er å 1) avklare hvordan klyngen kan plasseres i universitetsorganisasjonen slik at det kan søkes midler til klyngens virksomhet og 2) avklare de eksterne medlemmenes rolle i generering av midler til klyngens aktiviteter.

Videre anbefaler evalueringsgruppen at de strategiske prioriteringene til klyngen sees i sammenheng med fakultetets videre arbeid med Humaniorastrategien. I intervjuene etterlyses et mer forskningsstrategisk fokus og retning av klyngen, om den skal være relevant også for de mest etablerte forskerne.

I videreutvikling av klyngen bør det europeiske perspektivet løftes av to hovedgrunner, slik flere forskere har påpekt. Det er viktig å satse på europeiske forskningsnettverk for å generere EU-prosjektfinansiering. Her kan klyngen ha en viktig fasiliteringsrolle. Videre kan tilsvarende europeiske klynger med lengre erfaring gi oss inspirasjon, ikke minst når det gjelder måter å knytte et utdanningstilbud til klyngen på.

Flere forskere har nevnt at de savner en samlende fysisk møteplass for klyngen. Her bør det vurderes nærmere hvordan valg av møteplasser for klyngenes aktivitet kan være med å styrke klyngens identitet.

Kommunikasjon fra klyngen til alle aktuelle målgruppen er blitt pekt på som en utfordring. Flere forskere formidler at de ikke føler seg inkludert, eller at de ikke får relevant informasjon. Det bør derfor sees nærmere på en kommunikasjonstrategi, slik at klyngens aktivitet og invitasjoner når ut til alle de aktuelle målgruppene.

Oppsummering av forskerintervjuer

Notat til evalueringen av Middelalderklyngen, utkast av Anders Fagerjord
9. september. Oppdatert med Maria Carmes innspill 12.09.22

Når det gjelder etableringen av klyngen, forteller de som har kjennskap eller var involvert i det, at det var en hurtig topdown prosess, og at man ikke fikk til en tilstrekkelig forankring av prosessen i de aktuelle fagmiljøene. Man opplevde organisatoriske og økonomiske utfordringer fra begynnelsen av.

Alle vi snakket med, unntatt de som hadde arbeidet med å administrere klyngen, sa at Middelalderklyngen har gjort mye fint, men de følte seg litt på utsiden, og litt lite sett. Noen middelalderforskere følte de ikke var medlemmer, at de ikke var invitert, eller de hadde meldt seg ut. Man har ikke klart å samle de aktuelle forskere i et felles nettverk. Særlig får vi inntrykk av at historikerne ikke er interessert. Klyngen var tenkt å være først og fremst forsknings- og forskningsprosjektdrivende, med outreach og formidling som tilleggsmål. Når det sistnevnte er blitt hovedfokus, er dette ikke av interesse for en del forskere. Det var påfallende hvordan folk ikke hadde hørt om arrangementer eller først fikk vite om dem svært sent, og hvordan de klagde over at de aldri ble invitert til å holde foredrag.

Vi hører ellers at folk roser formidlingsinnsatsen fra Middelalderklyngen. Den har virkelig gjort forskningen og miljøene synlige, og har holdt mange fremragende arrangementer. Særlig blir de to konferansene trukket fram.

Betydning av klyngen for Ph.d.-utdanningen har også vært utmerket. Klyngen har arrangert en seminarrekke der alle stipendiatene har presentert og fått tilbakemeldinger, og de har formet et solid og verdifullt tverrfaglig nettverk. Vi vet at mange stipendiater føler seg ensomme i blant, om ikke personlig, så faglig, så dette virker som et svært verdifullt tiltak. Stipendiaten vi snakket med trekker fram at offentlig ph.d. er i ferd med å bli et karriereløp i mange institusjoner, og samarbeidet i klyngen er en mulighet for UiB til å finansiere og rekruttere flere stipendiater.

Noen av forskerne trekker fram at Middelalderklyngen er et naturlig kontaktpunkt for eksterne parter som vil samarbeide. Der det før har vært vanskelig å finne fram til enkeltforskere, har de nå en adresse ved Universitetet i Bergen som er lett å finne. Prosjektet med tradisjonell kalkbrenning i Hyllestad blir trukket fram som et prosjekt som ikke ville funnet sted, og i hvert fall ikke i Bergen, uten Middelalderklyngen.

Dette er likevel et unntak. En av de vanligste tilbakemeldingene er at Middelalderklyngen i liten grad har klart å samle forskere til forskningsaktiviteter som ikke allerede var i gang. Flere forteller de ønsket seg en møteplass for å utvikle nye forskningsprosjekter og søknader om ekstern finansiering, men det har ikke Middelalderklyngen vært for dem. Noen gir uttrykk for at klyngen kan oppleves som konkurrerende i forskerens/instituttets forsk.aktivitet.

Alle vi har snakket med trekker fram at det er en svakhet at ikke det er noe utdanningstilbud knyttet til klyngen.

Alle trekker frem at merverdien av klyngen ligger i sin rolle av å være fasilitator, nettverksbygger og møteplass på tvers av aktører og disipliner. Klyngen har mye uforløst potensiale. Når spurt om veien videre for å styrke klyngen, kom de intervjuede forskerne med følgende innspill:

- Behov for å avklare prioriteringene for klyngen fremover: skal forskning og samarbeid for å generere forskningprosjekt være prio 1? Eller fortsatt hovedfokus på outreach og formidling som det oppleves nå?
- Forskingstrategisk fokus og forskningsledelse av klyngen bør styrkes om man har en ambisjon om å trekke inn flere miljø i klyngen: hvordan kan klyngen tjene best UiBs forskere?
- Det europeiske perspektivet må løftes. Det er mye å hente fra å se til tilsvarende kynger i Europa. Videre er satsing på europeiske forskningsnettverk svært viktig for å generere EU-prosjektfinansiering. Her har klyngen en viktig rolle.
- Vurdere en samlende fysisk møteplass. Dette savnes i dag.
- Knytte et utdanningstilbud til klyngen slik andre europeiske klynger gjør. Utforske muligheter som klyngen kan by på i form av å koble

studenter til randsonen og til kilder/gjenstander og praksis i museene og univ.biblioteket

- Se nærmere på kommunikasjonstrategi, slik at invitasjoner og infoen når ut til alle de aktuelle
- Følge opp dialog med reisenæring i regionen/byen
-

Evaluering av middelalderklyngen – Intervju med forskere

Intervjuguide

Informantens navn, stilling, tilknytning/fagområde

Hovedspørsmål

- Kjenner du til middelalderklyngen? Hva er ditt forhold til den? Siden når?
- Til hvilken grad har klyngen generert forskning og formidling som ikke ville vært mulig uten?
- Tanker om veien videre for klyngen? Er det ting man bør endre på, avvikle eller fokusere mer på?
- Hvordan har klyngen fungert mtp strategi og måloppnåelse?

Oppfølgingsspørsmål

- Har du hatt aktiviteter knyttet til klyngen innen utdanning, forskning og formidling?
 - Hvis nei,
 - hvorfor?
 - Evt hva ville gjort klyngen mer relevant for deg?
 - Hvis ja,
 - Hvilke aktiviteter har du gjennomført/på gang innen utdanning, forskning og formidling?
 - Hva har du fått til gjennom klyngen som du ikke ville fått til uten den?
 - Hva synes du er verdien av klyngen? Muligheter den gir deg?
 - Hva synes du om organisering og styring – hva er bra og mindre bra? Forslag?
 - Hva synes du om finansiering? Hva er bra, mindre bra, alternativer?
 - Hva synes du om profilering og synlighet? Hva er bra og mindre bra? Forslag?
 - Hvordan oppfatter du klyngen som samlende aktør? Si noe om partnerskap og samarbeid på tvers.
 - Hvordan har klyngen kommet studentene til gode? Eksempler?
 - Hvordan har klyngen kommet samfunnet for øvrig til gode? Eksempler?
 - Har du annet innspill?

AF/MCT

Oppsummering av svar frå eksterne partnerar

Bakgrunn for svara

I juni 2022 sende evalueringsutvalet ved Johanne Gillow og Randi Bårtvedt våre eksterne partnerar ein epost med spørsmål der vi inviterte til å gje innspel og svar til evalueringsutvalet.

Vi innleia med noko om bakgrunn om oppretting av mellomalderklynga og om formålet med klynga:

«Opprettinga av ei klynge for mellomalderforskning kom inn som ein del av Universitetet i Bergens strategi for 2016-2022. Arbeidet med utviklinga av mellomalderklynga var også nedfelt i HF-fakultetets strategi for 2016-2022. Målsettinga for klyngene er at dei skal skape kunnskapsmiljø i verdsklasse:

«Å etablere kunnskapsklynger er ein av fleire arbeidsmetodar for å oppnå måla til UiB om å utvikle framifrå forskings- og utdanningsmiljø. Klyngene skal tuftast på tverrfagleg samarbeid for å løyse komplekse tema. Klyngene må etablerast på område der UiB alt har høg internasjonal fagleg kvalitet, men også der det er høve til omfattande samarbeid mellom fagmiljø internt ved UiB og eksterne partnerar i forskingsinstitusjonar, næringsliv, forvaltning og kultur- og samfunnsliv.»

Vidare informerte vi om evalueringsutvalet og kva vårt mandat er og når vi skulle levera. Vi sende ut alle spørsmåla som følgde mandatet direkte til eksterne partnerar med kort svarfrist (3. Juni). Nokre bad om utsett frist og dei fleste har svara pr september 2022. Spørsmål til og svara frå eksterne partnerar ligg ved som dokumentasjon til oppsummeringa.

Det går fram av svara frå eksterne partnerar at alle er gjennomgåande positive til å delta i Mellomalderklynga. Ein er nøgd med god klyngeleiing og som ein ser som meirverdi for forskning på og formidling av mellomaldertemaet. Ein er gjennomgåande glad for og imøteser vidare samarbeid med UIB gjennom Mellomalderklynga med UIB som fasilitator og nav. Det blir sett på som eit nettverk for viktig kunnskapsutvikling, utvikling av forskning, formidling og forvaltning av kulturarv (fysisk og immateriell) i Bergen og i regionen.

Nokre av partnerane/medlemene i klynga har vore der kort tid og difor er det er vanskeleg å svara på av fleire spørsmåla. Det gjeld for eksempel Fortidsminneforeningen avd Hordaland, Hardanger og Voss museum og Sunnhordaland museum. Desse kom med i ei tid med Kovidpandemi og nedstenging av samfunn og institusjonar. Det førde til liten kontakt mellom medlemmer i klynga og vanskar med å utvikla samarbeidet utover møtekontakt.

Dei fleste som har svara, har vore partnerar/medlemer frå oppstarten i 2016. Det er helst dei svara som på denne bakgrunnen er relevante for evaluering av Mellomalderklynga og er verdfulle når det gjeld evalueringa av det som har vore frå starten av. Eit fyldig svar kom frå Vestland fylkeskommune som ein "tung" samarbeidspart for Mellomalderklynga. Her har ein vist til at fylkeskommunen (som og delfinansierer musea si drift, har såkornsmidlar som KUP-midlar og investeringsmidlar og andre tilskotsordningar for prosjekt og drift) kan bidra til driftsmidlar og kan ta imot søknader for partnerar i klynga og felles løft som td Magnus Lagabøtejubileet og einskilde formidlingsprosjekt.

Det blir i svara vist til at mellomalderen er ein sentral periode der vår region har ein sterk kulturarv å føra vidare som er relevant for kven vi er i dag, for refleksjon og verdiskaping og utforming av byar og kulturlandskap som vi lever i i dag. Det blir nemnt døme på dette. Mellomalderen er sentralt for vår stadidentitet, rettshistorie, kyrkjehistorie, klosterhistorie, pilegrimshistorie, historie knytt til mat og drikke, språkutvikling etc.

Det kjem og fram i svara at potensialet er stort for forskning og formidling og at internasjonalt samarbeid gjennom Mellomalderklynga er viktig å satsa vidare på – t.d med forskingssamarbeid på tvers av landegrensar, opne forskarkonferansar for alle, foredragsseriar, formidling til publikum og interesserte og til reiselivet.

Nedanfor siterer vi nokre av svara. Fleire svar kan nyttast som sitat.

Det kjem og fram at fleire av partnarane har svak økonomi og at årleg “medlemsavgift” derfor må bestå av eigeninnsats. Alle svarer at det er etablert viktige møteplassar som leiinga i mellomalderklynga “fasiliterer” og koordinerer. Alle imøteser vidare samarbeid. Ingen har gitt uttrykk for at klynga må leggjast ned for den representerer noko sentralt for Vestlandet der vi gjennom mellomaldersamlingar og fysiske kulturminne i regionen har mykje å bidra med nasjonalt og internasjonalt. UIB blir rosa for å ha etablert klynga og for å vera nav og sterk samarbeidspart.

Døme på svar frå eksterne følgjer nedanfor.

1. Organisering og styringsstruktur

Vlfk svarer: “I og med at klynga er tenkt å fremje aktivitet på tvers av fakultet og med eksterne partnarar i mange miljø, bør det vurderast om ikkje organisatorisk plassering ved UIB sentralt, og ikkje ved eit enkelt fakultet, framleis er betre. ... Lokalisering i Harald Hårfagresgt 1 fungerer fint, med godt møterom og sentralt for alle deltakarar.” Gjennomgåande er at andre partnarar svarer at organisering og styringsstruktur er og virkar hensiktsmessig.

2. Finansiering og drift

Nokre svarer at dei går inn med eigeninnsats og for tida ikkje kan bidra med meir. Andre viser til at saman kan ein stå sterkare i eit større miljø til å søkja ulike stønadsordningar for å finansiera felles prosjekt som td forskning, formidling og arrangement og reiseruter på tema mellomalder. Fylkeskommunen foreslår å vurdere ordninga Polyfon som ein mulighet for styrka økonomi. Det er nemnt at klynga kan søkja EU om midlar frå ulike program der. NIKU svarer: “Flere av deltakerne i klynga er institusjoner med svært begrensede budsjetter, så deltakelse i seg selv må sees som bidrag til finansiering/drift ... vi setter desto mer pris på muligheter til samarbeid og dermed få til noe større.”

Fylkeskommunen svarer: “... Mellomalderklynga bør styrkast med ei vitskapeleg stilling/evt ein postdoc, som kan følgje opp forskingsprosjekt og partnarar.”

3. Profilering og identitet

Alle er inne på at Mellomalderklynga har ei god profilering og identitet med møteplasser som Mellomalderveka, Mellomalderforum og Dyveke vinkjeller med foredrag og sosialt samver. Samt internasjonale forskarkonferansar og gjesteforelesingar som medlemmer i klynga får tilbod om å delta på. Byantikvaren i Bergen svarer: “Klyngen har etter Byantikvaren sin oppfatning en tydelig og samlende funksjon og en pådriver. ... Dette er arrangementer og prosjekter som vi opplever har resonans utenfor byen og landsdelens grenser.” NIKU svarer: “Vi opplever klyngen som samlende, både for fagmiljøet og ifht funksjon som samlende paraply ... men så langt mye viktig grunnarbeid å gjøre “på bakken” i vår region ifht å knytte sammen partnere og fagmiljø.” VLFK svarer: “UIB bør med sin eigen kulturarv frå mellomalderen, i Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket med Bergen sine internasjonale nettverk i mellomalderen, sjølvstøtt vere sterkt til stades i internasjonalt forskarsamarbeid. Her er mykje å tilby av empiri frå by og region ... Meirverdien av eit universitet

som satsar på denne perioden er stor, av di mellomalderen var så grunnleggjande for samfunnsforminga, både med forming av landskap, bygningsmiljø og institusjonar som kyrkje, rettskipnad og tidleg statsdanning. Mellomalderklynga vil kunne profilere eit samla bilete både av forskingsinstitusjonar og vere ein spydspiss i internasjonal nettverksbygging.”

4. Strategi og måloppnåing

Dei som har vore lengst medlemer i klynga svarer at klynga har bidradd til gode samarbeid som ikkje hadde funne stad utan klynga innan undervisning, forskning, arrangement, involvering av studentar på studieturar og foredragsseriar, digitaliseringsarbeid og kunnskapsformidling). Det blir svara bekreftande på at klyngleiinga har generert aktivitet og samarbeid innan forskning og formidling som elles ikkje hadde funne stad. NIKU svarer: “Ja. ... Mellomalderklynga er også et nav for arbeidet med tverrfaglig forskningskonferanse i forbindelse med Magnus Lagabøte jubileum i 2024 og utvikling av forskingsprosjekt/søknad. Fylkeskommunen svarer: “ ... Frå VLFK ser vi det slik at dette i full mon først er mogeleg å få til, med ei meir robust finansiering, både av såkornsmidlar og auka fast forskarressursved klynga som igjen kan føre til auka tilskot frå nasjonale og internasjonale faginstitusjonar.

5. Har dere andre innspill

NIKU svarer: “ For oss fyller Mellomalderklyngen et tidligere tomrom – det er veldig bra å ha denne møteplassen for de ulike institusjonene som arbeider med middelalder ...”. Dette er samlande for kva dei andre eksterne partnarane også har svara. VLFK skriv: “ Ved NTNU og i Trøndelag bygger ein bevisst opp mellomaldermiljøet til “Nasjonaljubileet 2030 – NORGE I TUSEN ÅR”. Kanskje ein god ide også for UIB? ... Det ser for tida ut til å vekse fram eit tydelegare samarbeid på tvers av institutt og fakultet – og institusjonar – der Mellomalderklynga har ein god og profesjonell samlande funksjon. For at dette skal kunne utvikle seg vidare ... lyt det vere forutsigbare rammer, i strategiar og budsjett.”

Her har vi sitert nokre fleire i tillegg til det første forslaget til oppsummering frå august. Vi har prøvd å leggja vekt på det som er det fleirtalet har svara. Her finst fleire gode svar å sitera som kan leggja grunnlag for evalueringsutvalet sine tilrådingar og kommentarar.

Bergen den 13.09.22

Johanne Gillow og Randi Bårtvedt

OPPSUMMERING SPØRRERUNDE EKTERNE PARTER MIDDELALDERKLYNGEN

Randi Bårtvedt og Johanne Gillow har, som representanter for de eksterne partnerne i evalueringsgruppen, gjennomført en liten spørreundersøkelse blant de eksterne medlemmene. Spørsmålene som er stil samsvarer med evalueringsgruppens mandat. Bymuseet, Fortidsminneforeningen (Hordaland), Vestland fylkeskommune, Byrådsavdeling for Kultur, Mangfold og likestilling, Byantikvaren i Bergen, NIKU og Hardanger og Voss museum har alle svart. Alle har ikke svart på alle spørsmålene. Svarene gjengitt nedenfor.

1. Organisasjon og styringsstruktur

- Er klyngen hensiktsmessig organisert med tanke på strategi, plassering i organisasjonen, nettverk og partnere, medlemskap og faste samarbeidspartnere, lokalisering.
- Hvilken merverdi gir klyngen?

BKML: I Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling er vi veldig glad for at middelalderklyngen finnes, og vi setter pris på å være representert i arbeidsgruppen. Vårt engasjement i klyngen har formålet å øke det tverrfaglige samarbeidet innen forskning og formidling, i samhandling med de konsoliderte museene, arkivverk, skoler, reiselivsnæring og forvaltningsapparatet ellers. Tverrfaglig og tverrinstitusjonelt samarbeid av den typen som middelalderklyngen utgjør er et godt verktøy i arbeidet med å ta vare på og videreutvikle byens historiske særpreg og å styrke byens posisjon som formidler av kunnskap, kunst og kultur. Vi er opptatt av at publikum får en styrket opplevelse av og styrket kunnskap om middelalderen. Vi opplever at middelalderbyen Bergen har fått ny kraft gjennom middelalderklyngen.

Sett fra vår plass i arbeidsgruppen fremstår klyngen som hensiktsmessig organisert og som en samlende aktør med en tydelig identitet. Klyngen kan gjerne fremover vurdere å trekke inn reiselivsnæringen sterkere, ikke minst med tanke på at det siden oppstarten har kommet til regionale pilgrimssentre i Bergen og andre steder på Vestlandet, med de mulighetene det gir for styrking av koblingen mellom reiseliv og middelalder.

○

Fortidsminneforeningen (FMF): – gode kontakter, formidling til utvidet publikum for flere parter, oppdateringer på det aktuelle som skjer.

Bymuseet (BM): Vi opplever at klyngen er hensiktsmessig organisert. Det er fornuftig at UiB er navet i strukturen. Det virker også som de naturlige partnerne er med i samarbeidet. Merverdien er at f.eks. at ny forskning blir formidlet til medlemsorganisasjonene. Viktig at vi blir kjent med hverandres arrangementer, foredrag, forelesninger osv. Mange av deltagerne vil også ha et kontaktnett i sin bransje utenfor det geografiske nedslagsfeltet for klyngen, dermed vil vi kunne formidle videre kontakter mellom institusjonene.

Riksantikvaren (RA): Erfaringen min fra deltakelse i arbeidsgruppen er at klyngen er hensiktsmessig organisert.

Klyngen gir merverdi ved at vi blir kjent med hva som skjer av forskning og formidling og forvaltning hos de ulike organisasjonene som deltar i klyngen.

Vestland fylkeskommune (VLFK): I og med at klynga er tenkt å fremje aktivitet på tvers av fakultet og med eksterne partar i mange miljø, bør det vurderast om ikkje organisatorisk plassering ved UiB sentralt, og ikkje ved eit enkelt fakultet, framleis er betre. Dette vil også gjere ei samla, overordna strategisk vurdering enklare å gjennomføre i praksis. Eigarskapen hjå dei einiskilde samarbeidpartnarane i klynga, som fagleg høyrer heime ved fleire fakultet, vil moglegvis kunne styrkast ved sentral tilknytning ved UiB.

Lokaliseringa i Harald Hårfagres gt. 1 fungerer fint, med godt møterom, og sentralt for alle deltakarar

Meirverdien til klynga er å gjere forskning og formidling om mellomalderen, samla sett, meir tydeleg eksternt og internt hos deltakarane. Dette lukkast klynga med svært godt både ved formidling og i aukande grad med tverrfakultær forskingsaktivitet.

Samordninga i klynga gjev auka samla autoritet til mellomalderforskning og formidling – ikkje minst ved å vere ei at dei strategiske klyngene ved UiB.

For Vestland fylkeskommune er det svært viktig å ha eit institusjonelt, forutsigbart og robust samarbeid kring sikring og utvikling av kunnskapsgrunnlag for mellomaldersatsinga i regi av fylkeskommunen og på vegner av Riksantikvaren. Dette gjeld fagfelt som arkeologi, historie, kunsthistorie, rettsvitenskap og museologi og kulturarv. Det er ønskeleg at musea og institusjonar med ansvar for kulturarv kan ta direkte kontakt med eit fast organisert fagmiljø – både for einskildopplysningar og samarbeid til dømes kring konferansar og forskings- og formidlingsprosjekt. Ildsjeler frå forskingsmiljøa bidreg godt, men det er viktig at dette er ei institusjonell prioritering og satsing.

Hardanger og Voss Museum (HVM) : Det virker på meg som om klyngen er hensiktsmessig organisert. **Hvilken merverdi gir klyngen?** Foreløpig er det et faglig nettverk der jeg får vite om faglig aktivitet på dette området, men jeg ser for meg at HVM kan ha mer nytte av klyngen i forhold til egne faglige prosjekt.

Byantikvaren (BYANT): Vi opplever at klyngen har en god og hensiktsmessig organisering. At UiB har hånden på rattet sikrer etter vår oppfatning faglig tyngde og bidrar til oversikt over aktører som arbeider med ulike middelaldertema, lokalt, regionalt og internasjonalt.

NIKU er fornøyd med hvordan klyngen fungerer, klynge-administrasjonen gjør en utmerket, strukturert jobb. Ifht strategi og mål vil vi særlig trekke frem hvordan klyngen fungerer som møteplass og gir mulighet for mer kontakt mellom fagmiljø/institusjoner. Dette har stor verdi i seg selv, og er et godt utgangspunkt for mer konkrete samarbeid/prosjekter. Et eksempel på siste er hvordan klynge-administrasjonen tar initiativ i forbindelse med Forskningsdagene, og nå sist til formidlingsopplegg i forbindelse med mellomalderveka høsten -21. Vi var flere som ikke hadde ressurser til å stille med selvstendige bidrag, men ved å slå oss sammen gjennom klynga fikk vi til et felles formidlingsopplegg med byvandring åpen for publikum. Dette/lignende samarbeid vil vi gjerne være med på fremover, og

er for oss en stor merverdi ved klynga – kontakt/samarbeid her viser seg å muliggjøre formidling vi ikke ville hatt ressurser til å stå for alene.

2. Finansiering og drift

- Er klyngen formålstjenlig finansiert (UiB), og hvilke modeller for basisfinansiering kan eventuelt utvikles for fremtiden?

○

BM: Det virker naturlig at finansiering er som i dag. Som en stor statlig aktør virker det fornuftig at UiB sitter med hovedansvaret for finansiering. Det er også formålstjenlig at UiB, eventuelt i samarbeide med Høyskolen står som søker av midler f.eks. fra Forskningsrådet. Hvis det skulle bli snakk om mulige private midler, kan det kanskje være aktuelt at de institusjonene som henter midler fra dette markedet også bistår.

VLFK: Mellomalderklynga, slik den fungerer i dag, er profesjonelt til stades, alltid raskt og forekommande, for partnararane sine. Det er likevel tydeleg at klynga, dersom den skal kunne følge opp UiB sin strategi om å skape kunnskapsmiljø i verdensklasse og også klynga sin strategi om å utvikle internasjonalt leiande tverrfaglege forskingsmiljø, har eit alt for lite ressursgrunnlag til å kunne ivareta dette mandatet tilstrekkeleg offensivt. Mykje vert gjort med lite midlar, men potensialet er langt større. Vi kan til dømes nemne eit mogleg tverrfagleg prosjekt innan mellomalderkyrkjer, med metodar frå georadar og eventuell forskingsgrunna graving til kunsthistorisk forskning kring kyrkjekunst- og interiør til rettshistorie, samfunnsorganisasjon, bokkultur og mentalitetshistorie. Der er eit potensiale i å auke finansiering med EU-midlar. Her har også VLFK eit sterkt nettverk og miljø som kan bidra.

VLFK har i møte med klynga peika på Polyfon si finansiering som ein mogleg veg som bør vurderast – med noko fast tilskot til drifta frå VLFK og Bergen kommune og eventuelt andre av samarbeidspartnarane. Kanskje bør det også vurderast korleis kjøp av tenester enkelt kan organiserast. Prosjekt og institusjonar utanfrå kan til dømes kome og ønske samarbeid, som alt er fullfinansiert og kan bringe meirverdi direkte inn til UiB. Til dømes er Mellomalderklynga invitert av *Moster 2024* som medarrangør i ein allereie fullfinansiert internasjonal forskarkonferanse *Crossroads of Religion and Law in the Conversion of Norway* (17.-19.4.24 i Aulaen i UiB).

Mellomalderklynga bør styrkast med ei vitenskapleg stilling/evt. ein postdoc, som kan følgje opp forskningsprosjekt og partanarar.

HVM: Ingen innspill, men for egen del har HVM svært lite å bidra med av midler og arbeidskraft.

NIKU: Vil nevne at en her må ha i tankene hvilken sektor Mellomalderklynga retter seg mot. Flere av deltakerne i klynga er institusjoner med svært begrensede budsjetter, så deltakelse i seg selv må sees som bidrag til finansiering/drift (arbeidstimer til institusjonens deltakere i klynga må aktivt settes av fra de knappe midlene tilgjengelig). Begrensede ressurser gjør at vi setter desto mer pris på muligheten til samarbeid og dermed få til noe større (jif forrige punkt)

3. Profilering og identitet

- Er klyngen en samlende aktør innen middelalderfeltet, internt og eksternt?
-
- Hvilken rolle skal klyngen ha – lokalt, regionalt, nasjonalt og/eller internasjonalt?

FMF: -ja, sørger for kontakter og samarbeidsmuligheter. Lokalt og regionalt rolle er særlig viktig for vår del i første omgang.

BM: Vi opplever absolutt at klyngen har en samlende effekt. Gjennom Bryggens Museum har Bymuseet gjennom lang tid erfart de positive virkningene et formalisert samarbeide kan ha. Bryggens Museum har samlet alle fagmiljøene (unntatt Byantikvaren) innenfor middelalderarkeologi (UiB v/AKHR, Universitetsmuseet, NIKU, Riksantikvaren og museets egne fagfolk) Institusjonene har hatt gjensidig nytte av hverandre innenfor forskning, formidling, arrangementer og publikasjoner. Lokalt bør klyngen bidra til å samle folkene. Nasjonalt mener vi klyngen bør bidra til å forankre Bergen og Vestland som senteret for forskning og formidling av middelalderen i Norge. Internasjonalt bør klyngen bidra til at miljøet bidrar til at internasjonale miljøer får øynene opp for forskning, forvaltning og formidling av middelalderen i denne regionen. (BM)

RA: Middelalderfeltet innebærer mange fagområder både innenfor forskning, formidling og forvaltning. Klyngen kunne hatt et sterkere fokus på kulturmiljøforvaltningen og koblingen mellom forvaltning, forskning og formidling. Jeg har savnet fra starten at vi i arbeidsgruppen fikk anledning til å presentere oss slik at vi ble bedre kjent med hva vi jobber med og dermed bedre mulighet for bedre samarbeid i klyngen.

I tillegg til å legge til rette for samarbeid lokalt og regionalt og internasjonal innenfor middelalderfeltet, være relevant i forhold til samfunnsutviklingen og utfordringer knyttet til f.eks. klima og bærekraft.

VLFK: Mellomalderklynga er klart samlande, både for eit samarbeid i vekst, gjennom formidlingsarbeid med alt frå dei faste samlingane i Middelalderforum i Dyvekes vinkjeller, utvikling av digital formidling gjennom *Bergen Anno 1320* til gjennomføring av internasjonal forskarkonferanse hausten 2021, *The City in Time. Space, Culture and Heritage*. Samarbeidet kring jubileet i 2024, om Magnus Lagabøtes landslov, der klynga er ansvarleg for ein internasjonal forskarkonferanse hausten 2024 og elles tek del i planlegging og profilering, er eit anna døme. Frå VLFK vil vi her særleg nemne det viktige samarbeidet klyngepartnerar har med Bryggens Museum, ansvarleg for den store jubileumsutstillinga, der klynga gjennom pliktarbeid frå postdoc. Stefan Drechsler og deltaking frå Universitetsbiblioteket, ved fagleg leiar for Manuskript- og Librarsamlinga Alexandros Takos, er heilt avgjerande for at utstillinga skal verte forskingsbasert.

Bergen har gjennom heile mellomalderen vore del av eit internasjonalt nettverk og var eit skandinavisk tyngdepunkt økonomisk og politisk i høg mellomalderen, og dei kulturelle sambande frå denne tida er avgjerande viktig for byen si utforming og utvikling gjennom alle tidsperiodar. Klynga kan her ha ei avgjerande og samlande rolle for viktig byforskning og formidlinga av historie og kulturarv og for kritisk utforskning av Bergen si identitetsskaping og profilering. Her er eit stort potensiale for auka internasjonalt forskarsamarbeid og kultursamarbeid for byen, til dømes i samband med den nye satsinga frå mellom andre by og fylkeskommune på *Havbyen*, og ikkje minst gjennom synspunkt på ivaretaking av kulturarv, det vere seg einskildobjekt som Nonnester eller bymønsteret og sjølinja. I Bergen vekkjer byutvikling eit stort engasjement. Her er kunnskapsbaserte synspunkt frå forskarmiljøa viktige for avgjerande vegval for byen.

Regionalt er det svært ønskeleg med eit utvida samarbeid. Kulturarv frå mellomalderen er grunnleggande for stadutvikling og utvikling av regional identitet både på makronivå og mikronivå.

Langsetter den lange vestlandskysten med si internasjonale historie står moglege forskingsprosjekt i kø, langs ferdselsvegane langs kysten og inn fjordarmene og over fjellviddene med Hardangervidda, frå Selja, Kinn, til Agatunet i Hardanger og til Vik i Sogn, Voss, Halsnøy og Moster, berre for å nemne nokre lokalitetar. Her kan og utviklast viktige arbeidsplassar for ferdigutdanna arkeologar og kulturvitarar. Internasjonalt samband i vesterveg med Håkon Håkonssons og Magnus Lagabøte sitt rike, utforsking av globale nettverk i aust og austleg kulturpåverknad, mellom anna frå den islamske verda, eller sagalitteraturen sitt gamle Gardarrike, er høgst aktuelle tema. Ivaretaking av fysisk bygningsarv og gjenstandar, frå steinkyrkjer til stavkyrkjer, bruar og altarfrontaler, er andre viktige område. UiB bør med sin eigen kulturarv frå mellomalderen, i Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket med Bergen sine internasjonale nettverk i mellomalderen, sjølvstøtt vere sterkt til stades i internasjonalt forskarsamarbeid. Her er mykje å tilby av empiri frå by og region, ut over tradisjonen frå eit sterkt tverrfagleg forskarmiljø gjennom Universitetet si historie innan mellomalder, uavhengig av tema og tilknytnad til lokalitet på Vestlandet. Meirverdien til by og region av eit universitet som satsar på denne perioden er stor, av di mellomalderen var så grunnleggjande for samfunnsforminga, både med forming av landskap, bygningsmiljø og institusjonar som kyrkje, rettsskipnad og tidleg statsdanning.

Mellomalderklynga vil kunne profilere eit samla bilete både av forskingsinstitusjonar og by og region og vere ein spyspiss i internasjonal nettverksbygging.

HVM: Er klyngen en samlende aktør innen middelalderfeltet, internt og eksternt? Det er mitt inntrykk. Hvilken rolle skal klyngen ha – lokalt, regionalt, nasjonalt og/eller internasjonalt? Dette har jeg ikke tenkt på og har ikke forutsetning for å svare på.

Byant.: Klyngen har etter Byantikvarens oppfatning en tydelig samlende funksjon og en pådriver. Diskusjoner og formidling av ulike aktørers aktiviteter i klyngens arbeidsmøter har vært både kjærkomne, inspirerende og nyttige. Vi opplever videre at formidlingen av middelaldertema som blir utført i regi av klyngen, for eksempel arrangementer under den årlige Middelalderuken, diverse forskningsseminarer og formidlingsprosjektet Bergen 1320, er svært verdifulle. Dette er arrangementer og prosjekter som vi opplever har resonans utenfor byen og landsdelens grenser.

NIKU: Ja, vi opplever klyngen som samlende, både for fagmiljøet og ifht. funksjon som samlende 'paraply' ved formidling/annonsering av arrangementer for publikum. Rolle: Regional så langt vi har oppfattet, og synes det fungerer bra. Kan diskutere om ønsker å utvide til nasjonalt, men så langt opplever vi at det er mye viktig grunnarbeid å gjøre 'på bakken' i vår region ifht å knytte sammen partnere og fagmiljø

4. Strategi og måloppnåelse

- Har klyngen generert aktivitet og samarbeid innenfor forskning og formidling som ellers ikke ville vært mulig?
- Hva er klyngens bidrag til mer forskning og formidling om mellomalderen i samfunnet?
- (Utdanning – hvordan kan klyngen bidra til at forskningen kommer studentene til gode?)

FMF: – litt tidlig å si, men vi planlegger i hvert fall utvidet aktivitet pga. det (middelalderuken) (FMF)

BM: Middelalderuken er et godt eksempel på aktivitet som nok ville vært vanskeligere hvis det ikke var noen som hadde en funksjon som nav, og som kunne koordinere samarbeidet. (BM)

RA: Medlemmene i klyngen kan bidra til å formidle forskning og forvaltning av middelalderfeltet. Jeg opplever at masterstudentene i arkeologi har nytte av forelesninger der tema er forvaltning av middelalderbyen og kulturminneloven.

Byant.: Klyngen har bidratt til ulike former for undervisningssamarbeid. Bergen 1320 er nevnt, men også årlige byvandringar hvor Byantikvaren og studenter fra UiB (både Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier og Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap), har deltatt. Byvandringene er en arena hvor middelalderen i dagens bybilde blir formidlet, samtidig med kulturminneforvaltningens arbeidsområder og utfordringer i by- og stedsutvikling blir drøftet. Slik vi opplever det er arrangementene nyttige ved at de også synliggjør for studentene hvilken kompetanse kulturmiljøforvaltningen etterspør. Klyngens initiativ og arbeid med seminaret *Steinkirker og kalk – kunnskap og ivaretagelse* (høsten 2022), er videre et godt eksempel på et praktisk og konkret bidrag i middelalderfeltet. Seminaret samler ulike aktører innen forvaltning, forskning og formidling, samt eiere og forvaltere, for å diskutere et svært aktuelt tema da det i årene fremover skal bevilges store summer til istandsetting av landets middelalderkirker.

Middelalderklyngen har bidratt til økt formidling av middelalderhistorie gjennom foredragsserier som for eksempel «Middelalderforum» i Dyvekes vinkjeller.

VLFK: Har klyngen generert aktivitet og samarbeid innenfor forskning og formidling som ellers ikke ville vært mulig?

Klynga har ein sterkt samlande funksjon for aktivitet og for profilering av mellomalderen – og av Universitetet i Bergen – i by og region. Ved dyktig programutvikling og fasilitering av internasjonale forskarkonferansar, har klynga eit potensiale for tverrfakultær og tverrfagleg satsing det er vanskelegare for einskildmiljøa å få til. Som tidlegare nemnd, er dette potensialet stort – og veksande innan samarbeid kring forskning og burde kunne bringe inn nasjonale og internasjonale forskingsmidlar i enno større grad.

Ved å synleggjere ei samla satsing av mellomalder gjennom ei eiga klynge, gjev Universitetet føring for og autoritet til ei strategisk satsing som både kan tiltrekke seg studentar og internasjonal forskarmerksemd. Interesse for mellomalderen er stor hos det allmenne publikum og bør også vere sterkare til stades som kunnskapsgrunnlag i eit samanhengande skuleløp.

Frå VLFK ser vi det slik at dette i full mon først er mogleg å få til, med ei meir robust finansiering, både av såkornmidlar og auka fast forskarressurs ved klynga, som igjen kan føre til auka tilskot frå nasjonale og internasjonale forskingsmidlar.

VLFK: Hva er klyngens bidrag til mer forskning og formidling om mellomalderen i samfunnet?

Vi vil her generelt peike på den positive verksemda Mellomalderklynga står for, gjennom Middelalderforum, den årlege Mellomalderveka, utvikling av Bergen Anno 1320, ved internasjonale konferansar, som no med det kommande jubileet for Magnus Lagabøte si landslov. Det at det finst ei

klynge, utgjør ein stor skilnad, det gjev det vesle overskotet av ressursar og energi som gjer denne tidsperioden synleg over tid, uavhengig av faglege einskildpersonar og deira interesse og prosjekt. Det at det finst eit institusjonalisert samarbeid over tid, mellom aktuelle aktørar i by og region, sikrar også ei meir strategisk satsing som går ut over dei til ei kvar tid eksisterande satsingane på einskildinstitutt og av einskildforskarar.

(Utdanning – hvordan kan klyngen bidra til at forskningen kommer studentene til gode?)

Gjennom eit fast samarbeid mellom klyngemedlemmane, vil empiri som grunnlag for master og PHD-oppgåver kunne verte synleggjort, likeeins vil det kunne utdannast kandidatar som kan bidra med sine kunnskarar til vidare utvikling av stadar og region, med forståing både av fortid og framtid. På sikt kan Mellomalderklynga slik vere med og skape arbeidsplassar for kandidatane – både ved å skape merksemd om tidsperioden, behovet for ivaretaking av immateriell og materiell kulturarv og ved å sjå denne kunnskapen som viktig for notidig samfunnsutvikling.

HVM: Har klyngen generert aktivitet og samarbeid innenfor forskning og formidling som ellers ikke ville vært mulig? Ikke for HVM, men det handler mest om vår egen kapasitet og prioritering.

Hva er klyngens bidrag til mer forskning og formidling om mellomalderen i samfunnet? Dette har jeg ikke tenkt på og har ikke forutsetning for å svare på.

(Utdanning – hvordan kan klyngen bidra til at forskningen kommer studentene til gode?) Dette har jeg ikke tenkt på og har ikke forutsetning for å svare på.

Byant.: Klyngen har etter Byantikvarens oppfatning en tydelig samlende funksjon og en pådriver. Diskusjoner og formidling av ulike aktørers aktiviteter i klyngens arbeidsmøter har vært både kjærkomne, inspirerende og nyttige. Vi opplever vidare at formidlingen av middelaldertema som blir utført i regi av klyngen, for eksempel arrangementer under den årlige Middelalderuken, diverse forskningsseminarer og formidlingsprosjektet Bergen 1320, er svært verdifulle. Dette er arrangementer og prosjekter som vi opplever har resonans utenfor byen og landsdelens grenser.

NIKU: Ja, formidlingsaktiviteter som Forskningsdagene og byvandring i Mellomalderveka ville vi sjelden hatt ressursar til å dra i gang aleine. Samtidig ønsker vi sterkt å formidle faget og arbeidet vårt, så dette samarbeidet er svært positivt for oss (jf punkt 1). Og ja, for oss er Mellomalderklynga også et nav for arbeid med tverrfaglig forskningskonferanse i forbindelse med Magnus Lagabøte-jubileum i 2024 og utvikling av mulig forskningsprosjekt/søknad. Som del av forvaltningen har vi både behov for god og oppdatert kunnskap, og mye materiale vi ønsker å jobbe vidare med for å realisere kunnskapspotensialet det har – både samarbeidspartnere med utfyllende kompetanse/spesialfelter og mer muskler på den organisatoriske siden av forskning er svært verdifulle for oss, og ifht dette er Mellomalderklynga en stor ressurs.

5. Har du/dere andre innspill?

BM: Vi kunne gjerne hatt enda flere felles arrangement, kanskje kunne klyngen også i større grad brukt infrastruktur som finnes på noen av institusjonene. Foredrag, middelalderquiz, omvisninger++

r VLFK har prosjektleiinga for Magnus Lagabøtejubileet i 2024. Mellomalderklynga er viktig for at dette skal verte eit kunnskapsbasert jubileum, både ved deltaking i utvikling av jubileumsutstilling og med

ansvar for den internasjonale forskingskonferansen. I 2024 er det også jubileum for Kristenretten på Moster, der VLFK er ein viktig aktør. Ei kritisk tilnærming til historiebruk og jubileum er i seg sjølv tema som er viktige å ha fokus på, i ei tid der *fake facts* og *fake news* er drivande instrument i krigføring mellom nasjonar.

Ved NTNU og i Trøndelag bygger ein bevisst opp mellomaldermiljøet til *Nasjonaljubileet 2030 – NORGE I TUSEN ÅR*. Kanskje ein god ide også for UiB? Men då som port mot ein viktig tidsperiode og ikkje tematisk avgrensande.

Moster 2024 og Magnus Lagabøtejubileet kan verte viktige nav for ei vidare institusjonell samhandling mellom kunnskaps- og forvaltningsmiljøa i Bergen og på Vestlandet og for utvikling av forskingsprosjekt og kultursamarbeid over havet – i vesterveg. Dei samanbindande ferdselsrutene over havet – og historia som både bind saman og skiljer, kan også verte viktig for eit samfunnsengasjement og samarbeid i notida – kring alt frå ressursforvaltning til samarbeid kring forureining og energi (t.d. *Havbyen*).

Vi syner elles til utvida mogleg samarbeid innan kunnskapsgrunnlag og formidling om ulike tema som kulturarv, forvaltning av kulturarv, mellomalderkyrkjer til ferdselsruter med kystpilgrimslei – til fruktdyring i Hardanger og oppbygging av arkiv- og bibliotek og lovskaping og samfunnsorganisering.

Det ser for tida ut til å vekse fram eit tydelegare samarbeid på tvers av institutt og fakultet – og institusjonar – der Mellomalderklynga har ein god og profesjonell samlande funksjon. For at dette skal kunne utvikle seg vidare, til glede for oss alle, lyt det vere forutsigbare rammer, i strategiar og budsjett.

NIKU: For oss fyller Mellomalderklynga et tidligere tomrom – det er veldig bra å ha fått denne møteplassen for de ulike institusjonene som arbeider med middelalder, og vi ser fram til videre samarbeid.

From: Åslaug Ommundsen[Aslaug.Ommundsen@uib.no]

Sent: 07.10.2022 12:58:34

To: Unni Karin Utvik[Unni.Utvik@uib.no]; Teemu Sakari Ryymin[Teemu.Ryymin@uib.no]

Cc: Irene Baug[Irene.Baug@uib.no]

Subject: Evalueringa

Kjære Unni og Teemu,

Takk for arbeidet med evalueringa av mellomalderklynga! Eg har berre eit par merknader til ting som kan presiserast litt.

«Ommundsen har i perioden fått fritak fra de fleste av sine undervisningsplikter for å arbeide med Middelalderklyngen. (s. 4)»

«Så langt har faglig leders innsats for Middelalderklyngen vært basert på at vedkommende har blitt fritatt for undervisnings- og veiledningsplikter på LLE. (s. 5)»

Her er det rettare å seie noko i retning av at «Ommundsen har i perioden arbeidd 50% for klynga og 50% med dei vanlege arbeidspliktene på LLE.»

Når det gjeld følgande utsagn:

«Det eneste konkrete eksempelet på forskning og utvikling initiert av klyngen som kom fram i intervjuene, var prosjektet i Hyllestad der man har forsøkt å gjenskape kalkbrenningsmetoder fra middelalderen for å få kalk som egner seg til å restaurere bygg fra denne perioden. (s. 6/7)»

Me har ikkje vore involverte i gjenskaping av kalkbrenningsmetodar gjennom prosjektet i Hyllestad.

Det me har gjort er å skape møtepunkt for kunnskapsutveksling om kalkproblematikk for forskjellige miljø, inkludert UiB. Me har altså gjort det same for kalk som me har gjort for forskning på kontaktane rundt Nordsjøbassenget (Vesterled og kontakt mot Irland), og byforskning (med forskarnettverk, rundebordskonferanse og internasjonal konferanse) og digital visualisering av mellomaldermiljø (Bergen Anno 1320), nemleg å skape faglege møtepunkt for samarbeid og utveksling av kunnskap mellom UiB-forskarar og andre delar av fagmiljøet. Det som går an å skrive, gjerne i avsnittet etter, er «Gjennom seminaret 'Steinkirker og kalk' samler Middelalderklyngen i samarbeid med Bergen kirkelige fellesråd nasjonal ekspertise innanfor kalkmetoder for erfarings- og kunnskapsutveksling.»

God helg!

Venleg helsing

Åslaug

Anders Fagerjord, instituttleder, (LLE)
Temuu Ryymin, instituttleder, (AHKR)
Kari Loe Hjelle, direktør, Universitetsmuseet (UM)
Maria-Carme Torras-Calvo, avdelingsdirektør Universitetsmuseet (UB)
Johanne E. Gillow, Byantikvar, Bergen Kommune
Randi Bårtvedt, spesialrådgiver, Hardanger og Voss museum

Deres ref

Vår ref

Dato

2022/5143 -KIMO

05.04.2022

Evaluering av middelalderklyngen: oppnevning og mandat

I 2022 skal det utarbeides nye strategidokument for Universitetet i Bergen. I gjeldende strategiperiode (2019 -2022) er kunnskapsklyngene etablert på områder hvor UiB allerede har høy internasjonal faglig kvalitet. Klyngene skal representere en unik ramme og være et viktig virkemiddel i universitetets samarbeid med eksterne partnere som forskningsinstitusjoner, næringsliv, forvaltning samt kultur- og samfunnsliv. Av seks etablerte kunnskapsklynger ved UiB, er Middelalderklyngen den eneste innenfor humanistiske fag. Middelalderklyngen gikk fra og med 2021 over fra etablerings- til driftsfasen. Sentral klyngefinansiering på 1. million kroner dekker stillingen som klyngekoordinator.

Evalueringsgruppens sammensetning

- Anders Fagerjord, instituttleder, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier (LLE)
- Teemu Ryymin, instituttleder, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR)
- Kari Loe Hjelle, direktør, Universitetsmuseet (UM)
- Maria-Carme Torras-Calvo, avdelingsdirektør Universitetsbiblioteket(UB)
- Johanne E. Gillow, Byantikvar, Bergen Kommune
- Randi Bårtvedt, spesialrådgiver, Hardanger og Voss museum

Teemu Ryymin bes om å lede evalueringsgruppens arbeid. Sekretær for gruppen er Unni Utvik.

Evalueringsgruppens mandat

Evalueringsgruppens mandat tar utgangspunkt i at det skal utarbeides nye strategier på flere nivå i organisasjonen og at klyngen må implementeres i strategien på relevante nivå, for eksempel sentralt ved UiB, i Humaniorastrategien, Det humanistiske fakultet, samarbeidende fakultet, Universitetsbiblioteket, Universitetsmuseet og samarbeidende institutt dersom den skal ha en bærekraftig fremtid.

Strategiske mål og rollen til klyngen må baseres på hensiktsmessig organisering, finansiering og profilering av klyngen så vel internt som eksternt.

Gruppen bes å vurdere følgende momenter:

- Organisasjon og styringsstruktur: er klyngen organisert på en god måte med tanke på:
 - Strategi
 - Nivå i organisasjonen (internt og eksternt)
 - Nettverk, prosjektbaserte partnere, medlemskap og faste samarbeidspartnere
 - Lokalisering
 - Hvilken merverdi gir klyngen?
- Finansiering og drift: er klyngen formålstjenlig finansiert?
 - Vurdere ulike finansieringsmodeller for basis finansiering: «medlemskapsavgift», finansierende samarbeidspartnere vis a vis øvrige partnere, konferanseavgifter
 - BOA aktivitet - hvilke typer finansiering egner seg til klyngen? (Forskningsrådets programmer, EU's rammeprogram, andre?)
- Profilering og identitet - er klyngen en samlende aktør innenfor middelalderfeltet?
 - Hvilken rolle skal klyngen ha: lokalt, regionalt, nasjonalt eller internasjonalt?
 - Er mandatet til klyngen tydelig nok?
- Strategi og måloppnåelse:
 - Forskning og formidling – har klyngen generert aktivitet og samarbeid som ellers ikke ville vært mulig?
 - Klyngens bidrag til mer forskning og formidling om mellomalderen i samfunnet?
 - Utdanning og studenter – hvordan kan klyngen bidra til at forskningen kommer studentene til gode?

Gruppen bes ta kontakt med Middelalderklyngen ved daglig koordinator Irene Baug og faglig leder Åslaug Ommundsen for ytterligere informasjon og for dokumentasjon av klyngens virksomhet.

Evalueringsgruppen bes om å levere sin rapport innen 1. september 2022.

Vi takker for at dere har tatt på dere oppgaven og ønsker lykke til med arbeidet.

Vennlig hilsen

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Vedlegg:

1. Bakgrunnsdokument utarbeidet av klyngen.
2. Årsrapport fra Middelalderklyngen 2021.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Arkivsaksnr.:
2022/14236

Dokumentdato:
10.10.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
59/22

Møtedato:
25.10.2022

Opprykk til professor - oppnevning av sakkyndig komité innenfor fagområdet historie med spesialisering i økonomisk historie – søker Ines Prodöhl

Dokumenter

1. Forslag til sakkyndig komité fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Bakgrunn

Det humanistiske fakultet har mottatt søknad om opprykk til professor fra førsteamanuensis Ines Prodöhl.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap har sendt følgende forslag til sakkyndig komité (vedlegg 1):

- Professor Pål Thonstad Sandvik, NTNU
- Professor Stefan Zahlmann, Universität Wien
- Professor Gisela Hürlimann, TU Dresden

Professor Sandvik er foreslått som leder for komitéen. Samtlige av de foreslåtte medlemmene har levert habilitetserklæringer uten merknader.

Forslag til vedtak:

Det humanistiske fakultet oppnevner følgende sakkyndige komité for å vurdere søkeren Ines Prodöhl innenfor fagområdet historie med spesialisering i økonomisk historie:

- Professor Pål Thonstad Sandvik, NTNU
- Professor Stefan Zahlmann, Universität Wien
- Professor Gisela Hürlimann, TU Dresden

Professor Sandvik oppnevnes som leder for komitéen.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Det humanistiske fakultet

Referanse

2022/14236-ANNAARE

Dato

29.09.2022

Unntatt offentlighet iht. offl. § 25, 1. ledd

Forslag til komité for å bedømme professorkompetanse fra Institutt for AHKR

Viser til Ines Prodöhls søknad om opprykk til professor etter kompetanse.

Institutt for AHKR foreslår følgende sakkyndige komité for bedømming av Prodöhls kompetanse:

Professor Pål Thonstad Sandvik, NTNU, paal.sandvik@ntnu.no. Postadresse: NTNU, Inst. for moderne samfunnshistorie, N-7491 Trondheim. Tel: 73596455.

Professor Dr. Stefan Zahlmann, Universität Wien, stefan.zahlmann@univie.ac.at. Postadresse: Universität Wien, Institut für Geschichte, Universitätsring 1, 1010 Wien, Østerrike. Tel: +43-1-4277-40854.

Professor Dr. Gisela Hürlimann TU Dresden, gisela.huerlimann@tu-dresden.de. Postadresse: TU Dresden, Philosophische Fakultät, Technik- und Wirtschaftsgeschichte, Tyskland. Tel: +49 351/463 37593.

Professor Sandvik foreslås som leder av komitéen.

Habilitetserklæringer er vedlagt.

Vennlig hilsen

Teemu Ryymin
instituttleder

Anna Lisa Arefjord
rådgiver

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Arkivsaksnr.: 2021/16849 Dokumentdato: 14.10.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
60/22

Møtedato:
25.10.2022

Endring i Veileder for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk

Dokumenter i saken:

1. Tekstforslag til del 4 i Veileder for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk

Bakgrunn

Det foreslås at Veileder for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk, nærmere spesifisert kriterier for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse, justeres. Veilederen ble sist endret i desember 2021 og påfølgende saksbehandling viser at det er behov for noe justering av veilederen.

Vedlagt følger tekstforslag til veilederens del 4. Dagens versjon av veilederen i sin helhet, før justeringer, finnes [her](#).

I tillegg til at teksten justeres i veilederens del 4, foreslås det også at disposisjonsforslaget for sakkyndig rapport justeres. Dette gjøres for å synliggjøre bedre at komiteen skal foreta en bedømming av den utdanningsfaglige kompetansen, men disposisjonen er ikke egentlig en del av selve veilederen og er ikke inntatt i saken her.

Det er i hovedsak tre endringer som foreslås. Den første endringen er å nærmere beskrive den pedagogiske mappen som søkerne skal levere. Dette bringer veilederen i tråd med veileder og sjekklister som UiB nå har utarbeidet.

Det foreslås to konkrete endringer i kriteriene for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse.

Den første endringen gjelder spesifisering av hva som menes med bred veiledningserfaring, hvor dette nå konkretiseres slik:

*Normalt bør søkeren ha vært veileder for **minst 8 masterkandidater og minst én ph.d.-kandidat**.*

Den andre konkrete endringen gjelder vurdering av pedagogisk utdanning og egen praksis. I den opprinnelige teksten stod følgende:

Søkere kan unntaksvis vurderes primært på grunnlag av sin praksis, ev. i kombinasjon med relevante utdanninger, kurs og seminarer.

Det foreslås nå at «ev.» tas bort. Bakgrunnen for dette er forskriftens krav:

Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning

Dette konkretiserer at søkerne i tillegg til egen praksis må ha kurs. Det er ikke et krav at søkerne har kurs av samme omfang som universitetets program som utgjør 200 timer, men

egen praksis og pedagogisk utdanning, kurs og seminarer, må samlet oppfylle forskriftens krav.

Alle endringer i teksten er markert med rødt.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar endringer i Veileder for bedømming av søkere til professorater og professoroppykk i tråd med fremlagt forslag.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

4. DOKUMENTERT UTDANNINGSFAGLIG KOMPETANSE

Komiteen skal vurdere søkerens utdanningsfaglige kompetanse. Søkerens utdanningsfaglige kvalifikasjoner skal være grundig dokumentert gjennom en pedagogisk mappe **bestående av a) oversikt over søkerens praktiske erfaring og kompetanse, b) dokumentasjon og c) et kortfattet refleksjonsnotat. og bli vurdert av komiteen å oppfylle forskriftens krav.**

Refleksjonsnotatet på om lag to sider skal ta utgangspunkt i egen undervisningserfaring, og omhandle oppnådde resultater, utviklingsarbeid og kontinuerlig arbeid med kvalitetsutvikling. Refleksjon innebærer i denne sammenheng å kunne oppsummere og kritisk evaluere egen erfaring, og artikulere tydelig hvordan egne valg er informert av et aktuelt kunnskapsgrunnlag. Selvrefleksjon skal fortrinnsvis være knyttet til kunnskap om studenters læring i høyere utdanning.

Søker må ha opparbeidet og dokumentert utdanningsfaglige kvalifikasjoner som omfatter utdanningsfaglig kompetanse på førsteamanuensisnivå samt følgende forskriftsfestede tilleggskrav for professornivå:

- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid
- Bred erfaring med veiledning, fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.

Utdanningsfaglige kvalifikasjoner innebærer blant annet:

- Solid kompetanse og et bredt spekter av ferdigheter innen planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning og læringsaktiviteter på alle utdanningsnivå både individuelt og i samarbeid med kolleger
- Refleksjon over egen rolle, samt diskutere og begrunne egne valg i planlegging, gjennomføring og utvikling av undervisning, læringsaktiviteter og veiledning
- Et bredt spekter av ferdigheter og vesentlige bidrag til systematisk utviklingsarbeid knyttet til utdanning, undervisning, læringsaktiviteter og veiledning
- Bred erfaring med veiledning på master/ ph.d.- nivå. Normalt bør søkeren ha vært veileder for **minst 8 masterkandidater og** minst én ph.d.- kandidat. Ph.d.- og masterveiledning fra andre institusjoner enn der søkeren er ansatt, kan inngå i vurderingsgrunnlaget. I fagområder der tilfanget av studenter på master/ph.d. nivå er lite eller veiledningsvirksomheten har en annen form eller målgruppe, gjøres vurderingen av undervisningserfaring og veiledningserfaring i lys av dette. Det vises også til [UiBs regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse](#).

Den utdanningsfaglige kompetansen utvikles normalt gjennom

- a) Eget program eller kurs utviklet for å gi pedagogisk basiskompetanse for undervisning ved universitet og høyskoler tilsvarende minimum 200 timer i kombinasjon med

b) Søkers egen praksis som underviser og veileder i høyere utdanning

Søkere kan unntaksvis vurderes primært på grunnlag av sin praksis, ~~ev.~~ i kombinasjon med relevante utdanninger, kurs og seminarer. ~~Utdanningsfaglige kvalifikasjoner dokumenteres gjennom en pedagogisk mappe.~~ Det forventes at dokumenterte utdanningsfaglige kvalifikasjoner forankres i prinsippene ovenfor.

De sakkyndige skal foreta en eksplisitt og samlet kvalitativ vurdering av den utdanningsfaglige kompetansen til hver enkelt søker, og dokumentere at bedømmelsen er konsistent og sammenlignbar for samtlige søkere. Søkers utdanningsfaglige kompetanse må bli vurdert av komiteen å oppfylle forskriftens krav for at professorkompetanse kan tildeles eller for å være kvalifisert til utlyst stilling som professor.

1.1. Undervisning på alle nivå i faget

Søkeren bør ha undervisningserfaring innen det fagområdet stillingen utlyses for eller det fagområde søkeren er tilsatt i ved søknader om opprykk. Undervisningserfaring innen et tilgrensende fagfelt eller omfattende generell undervisningserfaring kan godtas hvis det er klart at søkeren har den nødvendige faglige kunnskap for å undervise innen det felt som er angitt i utlysing/stillingsomtale.

Det må ikke være tvil om at søkeren kan undervise på alle nivå i faget. Søkerens evne til undervisning på alle nivå må komme tydelig frem i komiteens vurdering.

1.2. Krav til dokumentasjon

Følgende sjekklister vil lette den sakkyndige komiteens kontroll, beskrivelse og jamføring av søkeres kvalifikasjoner.

- Universitetspedagogisk basiskompetanse
- Kurs i universitetspedagogikk, praktisk-pedagogisk utdanning, universitets- eller høyskoleutdanning i pedagogikk eller tilgrensende fag, lærerprøve, etterutdanningskurs.
- *Undervisning, veiledning og eksamensarbeid:*
 - Undervisningsformer: Dokumentasjon av forelesninger, seminarer, demonstrasjoner, øvinger, fjernundervisning m.v.
 - Veiledning: Henvisning til master- og doktorgradsavhandlinger m.v.
 - Eksamensarbeid: Dokumentasjon av deltaking i eksamener og andre former for vurdering av studenter som sensor, eksaminator m.v.

Studieplanlegging, kursvurdering

Redegjørelser for utviklingstiltak. Redegjørelser for studentevaluering av egne kurs. Det som bør telle her, er kvaliteten av selve kursevalueringen, og oppfølgingen i form av revidert undervisning.

Læremidler

Hvis mye, legges bare et representativt utvalg ved søknaden. Resten kan nevnes på en oversiktsliste.

Utviklingsarbeid

Planer, rapporter, attester m.v. som viser deltaking i pedagogisk utviklingsarbeid (ut over egne kurs). Bidrag til felles pedagogisk kompetanseutvikling innen eget fagmiljø.